UCHWAŁA NR XX/161/20
RADY MIEJSKIEJ W SZEPIETOWIE

z dnia 30 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szepietowo do 2032 roku

Na podstawie art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz.1876), art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) Rada Miejska w Szepietowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szepietowo do 2032 roku, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szepietowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Grzegorz Żochowski

Załącznik do uchwały Nr XX/161/20
Rady Miejskiej w Szepietowie
z dnia 30 listopada 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY SZEPIETOWO DO 2032 ROKU

Opracowanie:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie

przy współpracy Urzędu Miejskiego w Szepietowie

oraz

instytucji i organizacji społecznych z terenu miasta.

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4

I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO- ANALITYCZNA 6

1. DEMOGRAFIA 9
2. SYTUACJA GOSPODARCZA 11
3. SYTUACJA W OBSZARACH SPOŁECZNYCH 19
4. ANALIZA SWOT 54

II CZĘŚĆ PROGRAMOWA 57

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ 58
2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII- HARMONOGRAM 65
3. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII 72

ZAKOŃCZENIE 74

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi, obok rozwoju infrastruktury, jedno z najważniejszych zadań każdego miasta i gminy. Strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych oraz planem rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 16b. pkt 1 i 2 oraz art. 17.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004). Dnia 28 marca 2014rokudokument Strategii na lata 2014–2020został przyjęty przez Radę Miejską w drodze uchwały NR XXVIII/199/14.

W maju 2020 roku koordynator Strategii - MGOPS w Szepietowie, w związku z koniecznością wypracowania nowego dokumentu oraz dokonania monitoringu strategii z lat 2014-2020podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad opracowaniem nowego dokumentu, oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby gminy: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szepietowo do 2032 roku. Proces prac rozpoczęto od przygotowania harmonogramu i trybu prac nad Strategią, zatwierdzonego przez Burmistrza; przygotowano pisma diagnostyczne do organizacji i instytucji, badające potrzeby i zasoby społeczne; dokonano analizy danych i programów zastanych. Dane statystyczne oraz instytucjonalne zostały opracowane z uwzględnieniem okresu 2013-2019 (ostatnie na dzień 31.12.2019). Przegląd zmian społecznych w latach 2014-2019 służył zebraniu informacji o tendencjach w poszczególnych obszarach.

Robocza wersja dokumentu została poddana konsultacjom społecznym zgodnie z Uchwałą nr XXVII/197/17 Rady Miejskiej w Szepietowie z dnia 31 sierpnia 2017 r. W toku konsultacji nie wpłynęły uwagi, opinie i wnioski. Po uchwaleniu przez Radę Miejską dokument zostanie upowszechniony na stronie www.szepietowo.biuletyn.net, na stronie internetowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie pod adresem www.mgopsszepietowo.pl oraz przesłany do wszystkich instytucji i organizacji uczestniczących w partycypacyjnym procesie prac.

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w mieście i w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób

niepełnosprawnych,

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci ,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należało pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców miasta i gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Dokonano więc analizy celów i kierunków działań w:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako podstawowego dokumentu strategicznego polityki regionalnej państwa,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku,
- Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 roku,
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wysokomazowieckiego na lata 2017 – 2025,
- Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Brama na Podlasie" na lata 2014-2020.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy: Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Szepietowo do 2020 roku, Programu Aktywności Lokalnej na lata 2017-2020, Programu Osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, innych programów społecznych, a także Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2014-2019.

Strategia została przygotowana na okres do 2032 roku. Założony czas ma pozwolić na wdrażanie zmian w instytucjach i społecznościach w dłuższej perspektywie społecznej, wykorzystanie nowego okresu finansowania z EFS, uaktualnianie kierunków zadań i zapisów z nowych programów gminnych, powiatowych (większość kończy się w 2020 roku), wojewódzkich oraz dokumentów krajowych, planowanych do 2030 roku.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szepietowo składa się z 2 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno – diagnozę sytuacji społecznej w mieście i gminie, wnioski, tendencje i prognozy zmian społecznych wraz ze SWOT oraz misję i cele, harmonogram realizacji, sposoby zarządzania w rozdziale II.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

Gmina Szepietowo jest gminą miejsko - wiejską, położoną na pograniczu Mazowsza i Podlasia, w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego. Zajmuje powierzchnię 151,72km^2. Gmina jest jedną z dziesięciu w powiecie wysokomazowieckim, a także jedną z 3 gmin miejsko-wiejskich powiatu, obok Czyżewa i Ciechanowca.

Gmina Szepietowo położona jest wzdłuż drogi krajowej Nr 66 Zambrów – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski – Połowce / Pahranicznaja (Białoruś) łączącej drogi krajowe: nr 8 Wrocław – Warszawa – Białystok, nr 19 Białystok – Lublin – Rzeszów. Dogodny dojazd umożliwia łatwość komunikacji nawet z odległymi miastami. Teren, na którym znajduje się gmina stanowi pogranicze Mazowsza i Podlasia.

Gmina i cały powiat wysokomazowiecki ma charakter typowo rolniczy. Większość mieszkańców stanowi ludność wiejska, utrzymująca się z pracy we własnych gospodarstwach.

Rysunek 1: Umieszczenie gminy w województwie podlaskim

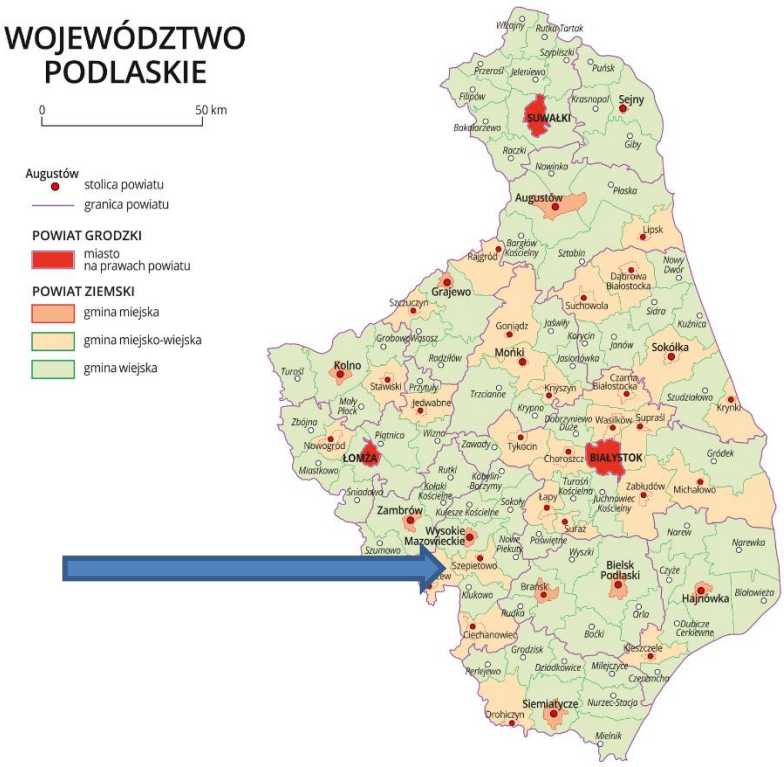

W regionie występują niespotykane na innych terenach Polski tzw. wsie gniazdowe, które charakteryzują się wspólnymi członami nazw i w większości jednakowymi nazwiskami mieszkańców (np. Wojny-Izdebnik, Wojny-Krupy, Wojny-Szuby itp.)

Teren gminy, poza miastem Szepietowo, gdzie znajdują się instytucje publiczne dla mieszkańców, zajmuje 48 sołectw. Są to: Dąbrowa-Bybytki, Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Gogole, Dąbrowa-Kaski, Dąbrowa-Łazy, Dąbrowa-Tworki, Dąbrowa-Moczydły, Dąbrowa-Wilki, Dąbrowa-Zabłotne, Dąbrówka Kościelna, Jabłoń-Kikolskie, Jabłoń-Samsony, Kamień-Rupie, Stary Kamień, Moczydły Jakubowięta, Moczydły Stanisławowięta, Nowe Gierałty, Nowe Szepietowo Podleśne, Nowe Warele, Nowe Zalesie, Plewki, Pułazie-Świerże, Pułazie-Wojdyły, Stawiereje- Michałowięta, Stawiereje Podleśne, Szepietowo, Szepietowo-Janówka, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo-Żaki, Szymbory-Andrzejowięta, Szymbory- Jakubowięta, Szymbory-Włodki, Średnica-Jakubowięta, Średnica-Maćkowięta, Średnica-Pawłowięta, Warele- Filipowicze, Włosty-Olszanka, Wojny-Izdebnik, Wojny-Krupy, Wojny-Piecki, Wojny-Pietrasze, Wojny-Pogorzel, Wojny-Szuby Szlacheckie, Wojny-Szuby Włościańskie, Wojny-Wawrzyńce, Wyliny-Ruś i Wyszonki-Posele.

Rysunek 2 Gmina Szepietowo

Na koniec 2019 roku funkcjonowało 1248 gospodarstw rolnych. Przeważały gospodarstwa obszarowo średnie, nieprzekraczające 10 ha, stanowiąc 66% wszystkich. Stopniowo coraz atrakcyjniejsza staje się produkcja metodami ekologicznymi, rozwija się turystyka oraz leśnictwo. Gospodarstwa agroturystyczne, które oferują różne formy zakwaterowania są zróżnicowane pod względem jakości świadczonych usług. Gmina Szepietowo jest gminą rolniczą o stosunkowo dobrych glebach i strukturze agrarnej. Wysoki poziom rolnictwa wynika z dobrej jakości gleb i tradycji rolników. Duży wpływ na poziom rolnictwa ma, między innymi znajdujący się na terenie gminy Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz znajdująca się w Wysokiem Mazowieckiem Spółdzielnia Mleczarska „Mlekovita", która jest jedną z największych w kraju.

Szepietowo posiada komunalną oczyszczalnię ścieków i dobrze rozwiniętą sieć kanalizacyjną. Spółdzielnia Mieszkaniowa dysponuje uzbrojonym terenem pod budownictwo. Wszystkie miejscowości z terenu gminy mają wodociągi. Prowadzone są prace mające na celu podłączenie sieci gazociągowej średniego ciśnienia

oraz linii kablowej i napowietrznej sieci telekomunikacyjnej (światłowód).Duże znaczenia dla rozwoju Gminy ma rozpoczęta modernizacja kolei i drogi krajowej.

Bliskość Warszawy i granicy państwa może być zachętą do inwestowania na terenie gminy Szepietowo i nawiązywania kontaktów gospodarczych i handlowych z miejscowymi firmami.

1. DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Miejskiego w Szepietowie na dzień 31.12.2019 roku gminę zamieszkiwało **7 088 osób, w przeciągu ostatnich 5 lat liczba ta spadała o 195 osób**. Największy spadek odnotowano w grupie wieku produkcyjnego. Najbardziej widoczny **wzrost w grupach wiekowych dotyczy osób starszych**.

Wykres 1: Ludność gminy Szepietowo w latach 2014-2019

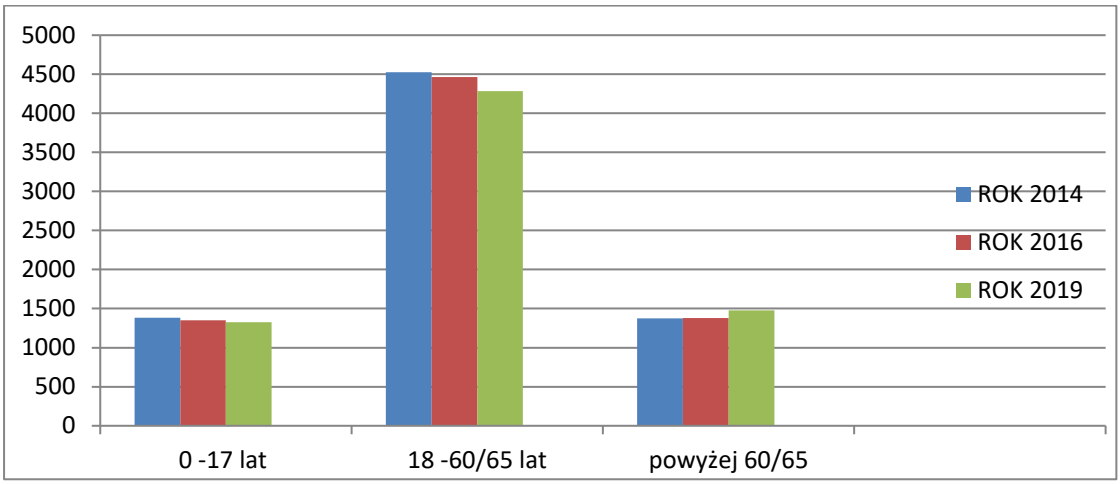

Dane: Urząd Miejski w Szepietowie, Statystyka mieszkańców

Tabela 1 : Demografia w latach 2014-2019

Dane z roku:	Wiek: 0-17 lat	Wiek: 18-60/65 lat	Wiek: powyżej 60/65 lat	Razem
2014	1.385	4.525	1.373	**7.283**
2016	1.351	4.466	1.379	**7.196**
2019	1.327	4.282	1.479	**7.088**
Tendencje	**Spadek** ↓	**Spadek** ↓	**Wzrost** ↑	

Dane: Urząd Miejski w Szepietowie , Statystyka mieszkańców

Wśród mieszkańców w 2019 roku grupę 19% - czyli 1 327osób stanowiły dzieci i młodzież. W wieku produkcyjnym gminę zamieszkiwało 4 282 osób, co stanowiło 60%oraz1 471 osób(21%) w wieku poprodukcyjnym.

W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji, znacznego powiększania się grupy osób w wieku senioralnym,

gmina Szepietowo w latach 2014-2019wykazuje podobne tendencje – nastąpił w tej grupie największy wzrost liczby osób w stosunku do ogółu mieszkańców.

Grupa seniorów, której liczba ulega wzrostowi najbardziej dynamicznie, z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymaga dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych. Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie **prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia.** Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Mimo znaczących – jak wykazują badania - zmian w trybie życia Polaków, nadal wysoki odsetek osób pali papierosy, znaczna liczba osób zmaga się z nadwagą, co ma również negatywny wpływ na poziom umieralności. Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce[1] największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie od poziomu 71 lat do 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat. Zatem nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza.

„Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej."

Na podstawie danych statystyki ruchu naturalnego ludności, prowadzonego przez Urząd Miejski w Szepietowie można zaobserwować, że na przestrzeni pięciu lat spada liczba zawieranych małżeństw.

Tabela 2 : Ruch naturalny ludności w gminie w latach 2014-2019

Rok	2014 r.	2016 r.	2019
Ilość rozwodów	11	16	12
Ilość zawartych małżeństw	31	26	19
Ilość zgonów	83	81	84
Ilość urodzeń	91	81	87
Przyrost naturalny	-8	0	3
Migracja (saldo)	- 31	- 27	- 41

Dane: Urząd Miejski w Szepietowie , Statystyka mieszkańców,

US w Białymstoku Vademecum samorządowca

[1] Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

Gmina odnotowywała w roku 2019 po raz pierwszy od dziesięciu lat dodatni (plus 3 wg Urzędu Miejskiego oraz plus 1 według US w Białymstoku) przyrost naturalny, wcześniej tendencja ta była ujemna.

Utrzymuje się wciąż wysokie saldo migracji.

Ludność Gminy rozmieszczona jest nierównomiernie. Szepietowo liczące 2 262 mieszkańców stanowi jej największy ośrodek, czyli ok. 30 % ogółu.

Analiza gminnych danych demograficznych i ruchu ludności powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych i działaniach zarówno samorządu lokalnego, sprzyjających polityce prorodzinnej, aktywności senioralnej .

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Tereny gminy to rozległa równina pokryta łąkami i polami uprawnymi (ponad 75% pow.). Lasy stanowią 17,62 % powierzchni. Przez gminę przepływają liczne cieki wodne odprowadzające wody do rzeki Nurzec i Brok. Na terenie Gminy Szepietowo 282 ha lasów posiada status lasów ochronnych. Nie ma natomiast obszarów i ciągów przyrodniczych (ekologicznych) o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym podlegających ochronie prawnej.

Poza granicami gminy, stosunkowo niedaleko od niej są położone korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym:

- dolina dolnej Biebrzy - Biebrzański PN (odległość ok. 30km),
- dolina górnej Narwi - Narwiański PN (odległość do granic parku 20km),
- dolina Bugu - rezerwat przyrody Koryciny (odległość 12 km).

Ponadto gmina znajduje się tuż obok korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym: doliną Nurca.

Z uwagi na dobre gleby wysokiej klasy bonitacyjnej na terenie gminy rozwija się zintensyfikowane rolnictwo. Wymusza to działania mające na celu szczególne dbanie o stan środowiska naturalnego. Na ogólną powierzchnię Gminy Szepietowo wynoszącą 15 912 ha użytki rolne zajmują 11 802 ha (75,0 %).

Najważniejszym więc sektorem gospodarczym gminy Szepietowo jest rolnictwo. Użytki rolne prawie w całości są własnością prywatną – 98 % ha. Praca we własnym gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło utrzymania większości mieszkańców gminy.

Na terenie gminy w 2019 roku **było zarejestrowanych 1248 gospodarstw rolnych**, z czego 66% stanowiły gospodarstwa do 10 ha, 34% to duże gospodarstwa powyżej 15 ha, zaś wśród nich znajduje się 79, czyli 2% powyżej 30 ha.

Tabela 3: Liczba i rodzaj gospodarstw rolnych w gminie w latach 2014-2019

Lp.	Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw 2014	Ilość gospodarstw 2016	Ilość gospodarstw 2019
1	1,0-1,4999	79	86	96
2	1,5-1,9999	70	73	87
3	2,0-2,9999	122	125	138
4	3,0-4,9999	172	176	193
5	5,0-6,9999	158	166	156
6	7,0-9,9999	159	155	158
7	10,0-14,9999	199	200	202
8	15,0-19,9999	111	119	115
9	20,0-29,9999	84	75	74
10	30,0-49,9999	28	29	29
	Razem	**1182**	**1204**	**1248**

Dane: Urząd Miejski w Szepietowie

Podstawowymi uprawami na terenie gminy są zboża, kukurydza na kiszonkę oraz mieszanki traw z roślinami motylkowymi. Warzywa stanowią produkcję marginalną.

Wśród zwierząt hodowlanych dominuje bydło, głównie mleczne. Hodowla bydła rozwinęła się w 47 miejscowościach na terenie gminy. Duża ilość gospodarstw uległa wysokiej specjalizacji w zakresie produkcji mleka i są one dostawcami dla Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita" w Wysokiem Mazowieckiem.

Gmina Szepietowo charakteryzuje się przewagą gleb bardzo dobrych i dobrych. Dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, należące do kompleksów glebowych pszennych dobrych lub pszenno-żytnich (gleby brunatne i czarne ziemie). Obok nich występują gleby IV klasy bonitacyjnej, charakteryzujące się takim samym składem mechanicznym, lecz nieco gorszymi warunkami wodno-powietrznymi. Największa ich koncentracja występuje w rejonie wsi: Włosty - Olszanka, Plewki, Dąbrowa - Dołęgi, Dąbrowa - Zabłotne i Szepietowo - Wawrzyńce.

Z uwagi na małą powierzchnię lasów (17,3% powierzchni gminy), gospodarka leśna jest jedynie uzupełniającym zajęciem mieszkańców. Z 2 760 ha lasów i gruntów leśnych do osób prywatnych należy 1 220 ha. Są to lasy gospodarcze o powierzchni ok. 1 ha. Mieszkańcy pozyskują z nich drewno na potrzeby własne. Największe tereny leśne znajdują się w południowo - wschodniej część gminy w okolicy wsi Wyliny - Ruś.

Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Szepietowo posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru.

Przemawia za tym również liczba i profil podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy włączając rolnictwo. W 2019 roku na terenie Gminy Szepietowo funkcjonowało ponad 1248 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 531 podmiotów publicznych i prywatnych.

Zgodnie z danymi udostępnionymi w Bazie Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) na obszarze gminy Szepietowo zarejestrowanych było:

Tabela 4: Przedsiębiorczość w gminie

	2014	2016	2019
Podmioty zarejestrowane ogółem	**523**	**511**	**531**
Sektor publiczny	12	14	17
Sektor prywatny –ogółem, w tym: osoby fizyczne prow. dział.	**511** 432	**497** 417	**518** 427
spółki	23	26	22
spółdzielnie	4	4	3
stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	21	26	24
podmioty nowo zarejestrowane	46	28	51

Dane: Bank danych lokalnych GUS [2]

Na podstawie analizy danych z tabeli można stwierdzić, żena przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej była stała, z niewielkimi wahaniami spadkowymi.

W roku 2019 na terenie Gminy Szepietowo zarejestrowanych było531 podmiotów gospodarczych, w tym 518 stanowiących sektor prywatny (427 osób fizycznych prowadzących działalność).

[2]W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Struktura podmiotów przedstawiała się następująco:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo,
- przetwórstwo przemysłowe,
- budownictwo,
- handel i naprawy,
- hotele i restauracje,
- transport, składowanie, łączność.

Obserwuje się trend wzrostowy w zakładaniu nowych działalności gospodarczych, w roku 2019 zarejestrowano 51 nowych podmiotów.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Szepietowo należą:

- „ROLPOL" Ołdakowscy, Szepietowo ul. Towarowa 1,
- „Aldo" P.H.U. Technika Grzewcza, Dąbrówka Kościelna 107,
- Młyn Handlowo-Usługowy "Rafałek" Henryk Płoński ,Pułazie Świerże 21,
- ROŚ TRANS Wyszyński Waldemar, ul. Piwna 2A,
- „Dikpak" S.C. Zakład Produkcyjno-Handlowy z siedzibą w Szepietowie, ul. Przemysłowa 1,
- „UNIMEX" Sp. j. Z. Paryska, R. Dawidowski, Szepietowo, ul. Nowy Świat 1,
- Dobrovet Anna Tomczyk, Szepietowo, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 2a, lok. 1,
- Piekarnia - Cukiernia Waldemar Herman, Szepietowo, ul. Piwna 5A,
- Firma Budowlano - Drogowa „HERBUD" Kamil Herman, Szepietowo, ul. Piwna 5A,
- „KONKRET" Technika Pojazdowa, Szepietowo, ul. Kolejowa 3,
- Gminna Spółdzielnia „SCh" w Szepietowie, ul. Główna 1,
- „Energobud 1" W. Dawidowski, Szepietowo ul. Wspólna 18,
- POLKRUSZ Zbigniew Wojno Wytwórnia Mas Betonowych w Szepietowie, ul. Przemysłowa 9,
- Hurt i Detal Pietrzak Waldemar – Wojny-Szuby-Włościańskie 22,
- "Handel i Usługi" Antoni Wojno, Wojny-Pietrasze, 18A.

Na terenie gminy w 2019 r. funkcjonowało ok. 20 sklepów ogólno–spożywczych, 2 zajmujące się sprzedażą wyrobów odzieżowych, 1 sklep papierniczy, 3 zajmujące się sprzedażą części do samochodów i maszyn rolniczych oraz 2 stacje benzynowe. Analizując trendy z ostatnich lat należy stwierdzić, że stan ten ustabilizował się i w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Bazę gastronomiczno–noclegową Gminy Szepietowo tworzą:

- Restauracja „Słowiańska" w Szepietowie,
- Pizzeria „Oregano" w Szepietowie,
- Wynajem - Noclegi Joanna Jankowska w Szepietowie,
- Wielobranżówka - Noclegi w Szepietowie,
- Ośrodek szkoleniowy PODR w Szepietowie,
- Gospodarstwo agroturystyczne Krystyny Prorok w Szepietowie-Wawrzyńcach,
- Gospodarstwo agroturystyczne „SAS" Krystyny Sasinowskiej w Stawiereje Michałowięta,

Turystyka na terenie gminy nie jest zorganizowana. Najczęściej są to przyjazdy indywidualne, nie koniecznie związane ze zwiedzaniem atrakcji. Gmina posiada dobrą bazę noclegową – Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, który prowadzi hotel z 98 miejscami noclegowymi oraz Wielobranżówka – Noclegi z 30 miejscami.

Gmina oferuje wolne obiekty i nieruchomości z dobrym dostępem do dróg i bocznic kolejowych trasy Białystok – Warszawa. Są one przeznaczone na cele produkcyjne, handlowe, spedycyjne oraz mogą być zwolnione z podatków dla nowo utworzonych podmiotów produkcyjnych na 3 lata (dla inwestorów w branży produkcji przemysłowej i przetwórstwa rolnego).

Analiza lokalnego rynku pracy dotyczy również osób pozostających bez pracy, została przeprowadzona na podstawie danych o liczbie bezrobotnych i strukturze bezrobocia, udostępnianych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem.

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy występuje duże przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Z ogólnej liczby 1 545 zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2019 przez PUP -227 osób **(14,6% spośród wszystkich w powiecie) to osoby zamieszkałe na terenie gminy Szepietowo.**

Bezrobocie w powiecie wysokomazowieckim systematycznie spada z 2 058 osób w 2014 roku zmniejszyło się o 25% w przeciągu 5 lat, to jest spadło do 1 545 osób. Spadek dotyczy również gminy Szepietowo o 135 osób, czyli aż 37%.

Stopa bezrobocia w powiecie na koniec grudnia 2019 r., liczona jako procentowy udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności zawodowo czynnej, kształtowała się na poziomie 5,6% i była jedną z trzech najniższych w województwie podlaskim (powiat suwalski – 3,9%, powiat bielski – 4,7%). Stopa bezrobocia osiągnęła jedną z najniższych wartości w 28 - letniej historii bezrobocia rejestrowanego w powiecie.

Poza Szepietowem największą liczbę bezrobotnych spośród gmin powiatu, na koniec grudnia 2019 r. odnotowano w mieście Wysokie Mazowieckie- 247 osób oraz w mieście i gminie Ciechanowiec- 289 osób.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Szepietowo w latach 2014– 2019systematycznie spadała i wynosiła:

W roku 2014-8% , były to 362 osoby(w tym 131 kobiet, stanowiły 36% wszystkich bezrobotnych w gminie)

W roku 2016- 6%, było to 269 osób (w tym 113 kobiet stanowiło 42%)

W roku 2019–5,3%, było to 227 osób (w tym 102 kobiety stanowiło 45%), 5 osób niepełnosprawnych .

Wykres 2 Struktura bezrobotnych w gminie Szepietowo w latach 2014-2019

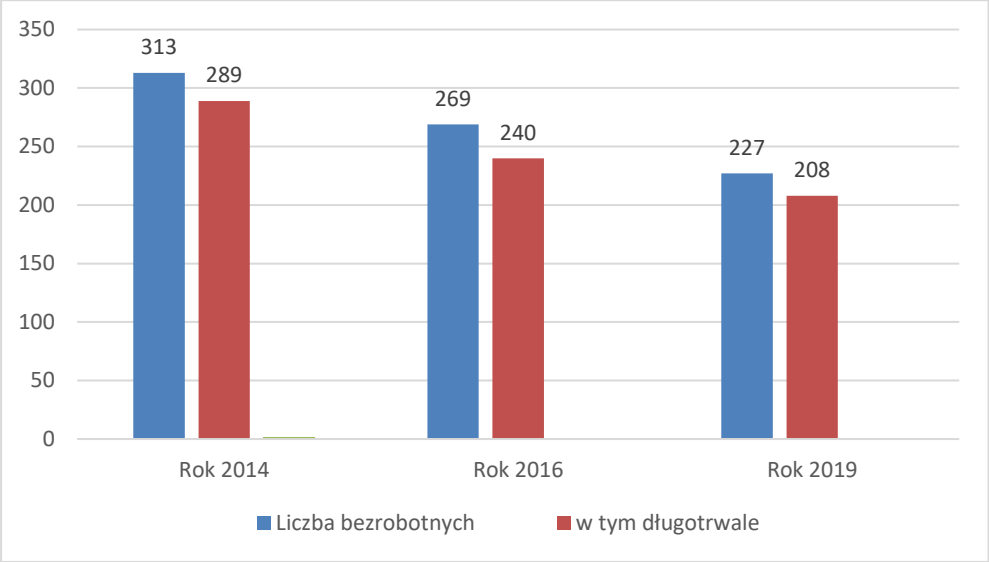

Dane: PUP Wysokie Mazowieckie

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2019 roku dla obszaru gminy zarejestrowanych od długiego czasu było 208 osób, czyli 91 % osób. Długotrwałość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Liczba osób uprawnionych do zasiłku w 2019 roku stanowiła jedynie19osób, czyli ok. 9% osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego dla osób, które doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia wynikające z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach się o pracę,

we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Z danych wynika, że wśród osób rejestrujących się do PUP w Wysokiem Mazowieckiem (informacja o rynku pracy na dzień 31.12.2019) **można wskazać dominującą grupę wiekową. Są to osoby młode do 30 roku życia, które stanowią 35,9 % ogółu bezrobotnych.**

Wśród bezrobotnych liczną kategorią są także osoby po 50 roku życia. Populacja ta stanowiła wg PUP 24,3% ogółu bezrobotnych.

W ramach działań na rzecz osób bezrobotnych w 2019 r. MGOPS informował osoby bezrobotne korzystające z pomocy społecznej o możliwości udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także o rekrutacjach do szkół zaocznych, kursach, szkoleniach, projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych, a w razie potrzeby pomagał przy rekrutacji zainteresowanych szkoleniami.

W odpowiedzi na poszukiwanie rozwiązań skierowanych do grup szczególnych Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem realizował wiele programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym:

- **Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wysokomazowieckim** skierowany do bezrobotnej młodzieży do 29 roku życia (jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy).
- **30 + w drodze do zatrudnienia**- skierowany do osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia (prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, staże, miejsca pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy).
- **Program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowany z rezerwy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej**,
- **W drodze do sukcesu** – projekt prowadzony w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem (szkolenia i staże).

W 2019 roku powiat wysokomazowiecki w partnerstwie z miastem Łomża i Kolno oraz czterema powiatami – zambrowskim, hajnowskim, siemiatyckim, łomżyńskim, a także z gminą Boćki rozpoczął realizację projektu pod nazwą „**Regionalne Innowacje Społeczne - Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”**. Inicjatywę skierowano do 60 osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych długotrwale bez względu na wiek, płeć czy niepełnosprawność. W ramach projektu swoją działalność rozpoczęło Centrum Integracji Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem, mieszczące się w budynku Zarządu Dróg Powiatowych w Wysokiem Mazowieckiem przy ul. 1 Maja 8. Centrum Integracji Społecznej to jednostka zajmująca się reintegracją zawodową i społeczną, której intencją jest pomoc osobom zagrożonym

ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W okresie pobytu w CIS, każdy uczestnik otrzyma świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych, ubezpieczenie NNW, badania lekarskie, szkolenie BHP.

Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy jest jednym z ważnych warunków efektywnego rozwoju społeczno- gospodarczego. Położenie, potencjał rolniczy oraz utrzymująca się działalność społeczno-gospodarcza na terenie gminy Szepietowo może stać się wskaźnikiem do dalszej minimalizacji stopy bezrobocia.

Wnioski i prognozy zmian:

- Na przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej utrzymuje się z niewielkimi wahaniami spadkowymi (w 2014 było w gminie -523, w 2019- 531 podmioty), co wskazuje na dobre warunki lokalne do rozwoju i pozytywną politykę wobec nich samorządu gminnego.
- Należy utrzymać tendencje sprzyjające zintensyfikowanemu rolnictwu i dbaniu o stan środowiska naturalnego we współpracy z sołectwami, rolnikami. Wykorzystać kolejny okres finansowania z EU.
- Na terenie miasta i gminy Szepietowo występuje niski poziom bezrobocia rejestrowanego. W roku 2019osoby bezrobotne stanowiły5,3% ludności w wieku produkcyjnym, czyli227osób.
  Bezrobocie można określić spadającym na przestrzeni ostatnich pięciu lat, w roku 2014 wynosiło bowiem aż 8%, w grupie osób pozostających bez pracy było 362 osoby.
- Należy poszukiwać efektywnych rozwiązań wobec osób z grup ryzyka na rynku pracy; bez kwalifikacji, osób młodych do 30 roku życia oraz powyżej 50 lat. Utrzymać współpracę z PUP i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; współpracować w realizacji projektów i przedsięwzięć. Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale powyżej 12 miesięcy- ich liczba stanowiła w roku 2019 aż 91 % wśród ogółu bezrobotnych w gminie.
- Ważne są działania długofalowe, nastawione na tworzenie nowych miejsc pracy, warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa, usług, podmiotów ekonomii społecznej i aktywnej integracji.

3. SYTUACJA W OBSZARACH SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie miasta i gminy, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych poniżej obszarów diagnostycznych umieszczono jednocześnie informację o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, jak i infrastruktury oraz kapitału społecznego.

– EDUKACJA I KULTURA

W gminie Szepietowo w roku szkolnym 2019/2020edukacja odbywała się w trzech szkołach podstawowych i niepublicznym przedszkolu, to jest w:

Szkole Podstawowej w Szepietowie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego z oddziałami przedszkolnymi

Szkole Podstawowej w Wojnach-Krupach z oddziałem przedszkolnym

Szkole Podstawowej w Dąbrówce Kościelnej z oddziałami przedszkolnymi

oraz przedszkolu niepublicznym w Szepietowie im. „Kubusia Puchatka”

Przy każdej szkole działają świetlice dla dzieci i młodzieży, zapewniające opiekę osobom dojeżdżającym i/lub dzieciom rodziców pracujących. W roku 2019/2020 korzystało z nich 310 osób, w tym:

90 dzieci w świetlicy w SP w Dąbrówce Kościelnej (40 dzieci małych i 50 starszych),

15 dzieci w świetlicy w SP Wojnach-Krupach,

205 w świetlicy w SP w Szepietowie.

Sieć szkolna w Gminie Szepietowo do roku szkolnego 2014/2015 składała się z 5 szkół podstawowych i 1 gimnazjum, zaś od roku szkolnego 2015/2016 tworzyły ją 3 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Po wprowadzeniu zmian w systemie edukacji we wrześniu 2017, prawo oświatowe zmieniło strukturę polskich szkół. Zmiany objęły wszystkie szczeble edukacyjne - od szkół podstawowych po szkoły ponadpodstawowe. W tych pierwszych nauka wydłużona została do ośmiu lat, stąd w gminie funkcjonują trzy szkoły podstawowe ośmioletnie.

W latach 2014-2019 Gmina nie oferowała młodym rodzicom możliwości oddania pod fachową opiekę dzieci w wieku poniżej 3 lat. Obsługą placówek oświatowych zajmuje się Urząd Miejski w Szepietowie .

Tabela 5: Liczba dzieci objętych edukacją w gminie w latach 2014-2019

Rok szkolny	2013/2014		2016/2017		2019/2020	
Placówki	**Liczba dzieci**	**W tym dowożonych**	**Liczba dzieci**	**W tym dowożonych**	**Liczba dzieci**	**W tym dowożonych**
SP w Szepietowie	207	66	283	74	375	172
SP w Wojnach Krupach	56	10	53	7	46	10
SP w Dąbrówce Kościelnej	68	46	74	54	99	63
SP w Dąbrowie Moczydłach*	59	bd	0	0	0	0
SP w Wylinach-Rusi*	19	bd	0	0	0	0
PG w Szepietowie	209	bd	209	bd	0	0
Razem SP	**618**	**122**	**619**	**135**	**520**	**245**
		29%		**32%**		**47%**
Oddziały przedszkolne przy SP w Szepietowie	76	15	82	21	67	20
Oddziały przedszkolne przy SP w Wojach-Krupach	0	0	0	0	26	0
Oddziały przedszkolne przy SP w Dąbrówce Kościelnej	19	8	22	5	42	17
Przedszkole Niepubliczne	56	0	64	0	76	0
*Przedszkole Niepubliczne**	bd	bd	27	0	0	0
Razem w przedszkolach/ oddziałach	**151**	**23**	**195**	**26**	**211**	**37**
Razem	**769**	**145**	**814**	**161**	**731**	**219**

Dane : Dane własne instytucji z terenu gminy

*Narastający spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych w latach szkolnych 2014/2015 spowodował zamknięcie w roku szkolnym 2015/2016 - 2 szkół (SP w Dąbrowie-Moczydłach i SP w Wylinach-Rusi) na terenie Gminy Szepietowo. Nieracjonalnym wydawało się utrzymanie szkół, w których nawet w klasach łączonych uczyć się miało poniżej 5 uczniów. Na bazie infrastruktury szkolnej, po uprzednim dostosowaniu w Wylinach-Rusi od 2016 roku rozpoczął działalność Środowiskowy Dom Samopomocy. Po

zmodernizowaniu pomieszczeń, po byłej Szkole Podstawowej w Dąbrowie-Moczydłach w latach 2016-2018 50 wychowanków uczyło się w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym (OREW).

Tabela 5 wskazuje też na kolejne lata spadku ilości dzieci w szkołach podstawowych(o około 20%) na przestrzeni pięciu lat. Niewątpliwie dodatkowo wzmocniła to reforma szkół podstawowych i likwidacja gimnazjum.

W kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w placówkach na terenie gminy, dostrzegalny jest zdecydowany wzrost. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wyniósł on 30%. W roku szkolnym 2013/2014z wychowania przedszkolnego korzystało 151 dzieci (23 dojeżdżały), ale już w roku 2019/2020 liczba ta wynosiła 211 (w tym 37 dojeżdżających).Chociaż w demografii gminy niezauważalny jest wzrost liczby urodzeń: w roku 2014 przyszło na świat 91 dzieci, a w roku 2019- 87 dzieci. Zwiększona liczba dzieci w przedszkolach to możliwy wzrost świadomości rodziców oraz zmniejszona liczba bezrobotnych na lokalnym rynku pracy, zwiększona dostępność miejsc w oddziałach przedszkolnych. Pobyt w przedszkolu dobrze rokuje na przyszłą edukację, wcześniejsze rozpoczęcie nauki ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a także na lepszą socjalizację dzieci.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych przedszkole i szkoła wypełniają też funkcje opiekuńcze oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach.

W placówkach, oprócz realizowanej podstawy programowej, dzieci i młodzież uczestniczyła w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych, wyrównawczych.

Szkoła Podstawowa w Szepietowie prowadziła w latach 2019/2020-29 zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z różnych przedmiotów, , rewalidacji , zajęcia logopedyczne, gimnastykę korekcyjną.

Szkoła Podstawowa w Wojnach Krupach – 8 kół i programów.

Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Kościelnej 5 kół, zajęcia dodatkowe i rozwijające.

Wśród zajęć dominowały:

- Zajęcia szachowe i z tenisa stołowego + łyżwiarstwo
- Zajęcia grafomotoryczne
- Zajęcia językowe
- Zajęcia czytelnicze
- Zajęcia matematyczne
- Zajęcia teatralne
- Zajęcia z tenisa stołowego.

Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy to jest: zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne, logopedyczne, korekcyjne oraz dla uczniów uzdolnionych:

- chemiczno – biologiczne,
- fizyczne,
- matematyczne,
- informatyczne,
- gry zespołowe/ piłka siatkowa,,
- przedsiębiorczość.

Ponadto placówki edukacyjne włączają się w lokalne, wojewódzkie i krajowe programy:

a) zdrowotne: Owoce w szkole, Szklanka Mleka
b) profilaktyczne, ekologiczne jak: Klub Bezpiecznego Puchatka
c) z zakresu bezpieczeństwa: Bezpieczny uczeń na drodze", „Grypa", „Depresja – porozmawiajmy o niej", „ Bezpieczne wakacje"
d) charytatywne: Góra grosza, Nakrętki, Caritas – skarbonka wielkopostna, Kiermasz stroików bożonarodzeniowych, „Sprzątanie Świata" w Wylinach Rusi, Dokarmiamy zwierzęta, Laurka na 100 lecie urodzin Jana Pawła II, Laurka w podziękowaniu Służbie Zdrowia.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych.

Oprócz kadry pedagogicznej przedmiotowej, Szkoły w gminie zatrudniają od 3 do 7 niezbędnych specjalistów, w tym: pedagoga szkolnego, logopedę, terapeutów, psychologów itp. Wspomagają oni również edukację dzieci niepełnosprawnych w gminie (w 2 instytucjach kształciło się 3 dzieci z orzeczeniem).

W celu wsparcia specjalistycznego dla uczniów, nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń. Każda placówka korzysta w roku od 10 do 30 warsztatów i szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych.

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkoły angażują się w wiele działań. W każdym podmiocie funkcjonowała w analizowanym okresie Rada Rodziców. Szkoła Podstawowa w Szepietowie organizowała comiesięczne warsztaty edukacyjne dla rodziców.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzona jest profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Szkoły w związku z duża liczbą dzieci w świetlicach i dojeżdżających zapewniają ciepłe posiłki, i tak:

W SP i oddziałach przedszkolnych w Szepietowie korzysta – 242 dzieci,

W SP w Wojnach Krupach i oddziale przedszkolnym- 52 dzieci,

W SP i oddziałach przedszkolnych w Dąbrówce Kościelnej – 101 dzieci .

Wnioski i prognozy zmian obszaru edukacji:

- W latach 2014-2019 wystąpił spadek ilości uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy o około 20%, natomiast wzrosła liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną o 30%.
- Z analizy problemów obszaru edukacji w gminie wynika, iż konieczne jest przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji. Szkoły potrzebują stałego wsparcia prawnego.
- Niezbędne jest utrzymanie zajęć pozalekcyjnych, gdyż gwarantuje to wyrównywanie szans rozwojowych oraz aktywny sposób spędzania czasu wolnego, alternatywny wobec cyfrowych wzorców.
- Należy wesprzeć szkoły w rozwoju infrastruktury, w tym doposażeniu i remontach:
  - SP w Szepietowie potrzebuje: doposażenia w pomoce dydaktyczne, plac zabaw,
  - SP w Wojnach Krupach i Przedszkole Niepubliczne- zwiększenia nakładów finansowych na zajęcia dodatkowe: wyrównawcze, rozwijające/finansów na dodatkowe zajęcia,
  - SP w Dąbrówce Kościelnej: budowy sali gimnastycznej wraz z zapleczem, przystosowania obecnej sali gimnastycznej na sale lekcyjne (przedszkole), remontu korytarzy i łazienek, renowacji boiska szkolnego naturalnego i boiska wielofunkcyjnego, wyposażenia sali językowej.
- Z obserwacji pedagogicznej i osiągnięć edukacyjnych uczniów zauważalny jest wzrost liczby uczniów z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami. Potrzeba wsparcia psychologicznego dla dzieci.

KULTURA W GMINIE

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność w mieście i gminie jest dobrze funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna w Szepietowie (która w latach 2014-2020 funkcjonowała w ramach struktury organizacyjnej GOK).

Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie jest samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechniania kultury narodowej i regionalnej z udziałem szerokiego ogółu mieszkańców gminy i aktywnego ich uczestnictwa w życiu kulturalnym.

W latach 2014-2019 GOK zatrudniał 6stałychpracowników (4osoby merytoryczne)oraz dodatkowo 2-4 instruktorów.

W ramach statutowej działalności GOK jest głównym organizatorem miejskich imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, wykonuje scenografie i dekoracje w czasie obchodów świąt narodowych, organizuje mecze drużyn, amatorskie turnieje szachów, konkursy plastyczne i wystawy twórczości. GOK służy pomocą dzieciom i młodzieży w przygotowaniu wszelkich uroczystości.Gminny Ośrodek Kultury w Szepietowie zapewnia obsługę akustyczną na różnych imprezach i uroczystościach na terenie naszej gminy i powiatu.

Spośród kilkudziesięciu, corocznie organizowanych bądź współorganizowanych wydarzeń przez GOK na szczególną uwagę zasługują **imprezy międzynarodowe** takie jak:

- Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Podlaskie Spotkania",
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki, Sztuki i Folkloru „Podlaska Oktawa Kultur"
- Dance Festiwal 4 School w Szepietowie,
- Parada Orkiestr Dętych w Szepietowie,
- Regionalne Prezentacje Dorobku Artystycznego Seniorów,
- Wojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolaków „Mama, tata i ja",
- Koncert Kolęd,

imprezy **o zasięgu powiatowym** takie jak:

- Powiatowe Dyktando Gimnazjalistów,
- Zielone Świątki, Powiatowa Biesiada Rodzin Muzykujących,
- Powiatowy Konkurs plastyczny „Pejzaże Powiatu Wysokomazowieckiego",
- Powiatowy Turniej Szachowy,
- Powiatowy Konkurs Piosenki

oraz **imprezy gminne** takie jak:

- Dni Szepietowa,
- Dożynki Gminne,
- Gminne Obchody Dnia Dziecka,
- Gminne Jasełka Szkolne,
- Powitanie Lata i inne.

Stałe formy działalności GOK – sekcje zainteresowań to:

- sekcja plastyczna w trzech grupach dla dzieci i młodzieży w wieku 4 – 16 lat oraz dorosłych,
- sekcja muzyczna, w tym Młodzieżowa Orkiestra Dęta GOK w Szepietowie,

- zespół wokalny młodzieży i dorosłych, Zespół Wokalny „Grzeczne Dzieci", zespół Wokalny oraz zespół Wokalny GOK – grupa dorosłych, Chór Klubu Seniora,
- sekcja tańca- Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie",
- sekcja tańca nowoczesnego,
- koło teatralne (od 2016 roku) uczniowie szkół podstawowych.

Poza tym w strukturze GOK funkcjonuje:

- Kino „Bajka"
- Klub Seniora „Złoty wiek"
- Biblioteka i czytelnia
- Świetlica
- Kawiarenka internetowa „Ikonka"
- Izba Tradycji Regionalno – Historycznej.

Izba mieszcząca się w budynku GOK pełni funkcję muzeum regionalnego i historycznego. W sali ekspozycyjnej znaleźć można ok. 100 eksponatów pochodzących z terenu gminy, które uszeregowane są w działach: ludzie regionu, archiwalia, numizmatyka, etnografia, kroniki, wydawnictwa regionalne, gospodarstwo domowe i stare sprzęty. Celem funkcjonowania izby jest podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji, kształtowanie postaw patriotycznych, wzmacnianie więzi lokalnych oraz identyfikacja z miejscem pochodzenia i jego dziedzictwem kulturowym.

Klub Seniora liczył w 2019 roku 70 członków. Spotkania klubu odbywają się średnio dwa razy w miesiącu. Utrzymywane są bliskie kontakty z Klubami Seniora z innych miejscowości takich jak: Wysokie Mazowieckie, Ciechanowiec, Klukowo, Czyżew. Przedstawiciele wymienionych klubów odwiedzają się wzajemnie, co stwarza możliwość nawiązania nowych znajomości, wymiany doświadczeń.

Funkcjonująca w GOK kawiarenka internetowa „IKONKA" udostępniała mieszkańcom gminy jeden zestaw komputerowy z nieodpłatnym dostępem do Internetu.

Świetlica dysponuje stolikiem piłkarskim, stołem do tenisa i grami stolikowymi. W ramach tej sekcji organizowane są: turnieje tenisa stołowego, turnieje gry w piłkarzyki, turnieje szachowe, festyny sportowo-rekreacyjne.

GOK dysponuje jednym budynkiem, 2pracowniami/salami, placem zabaw.

GOK współpracuje z Urzędem Miejskim przy promocji walorów turystycznych gminy oraz nad redagowaniem gazetki - „Gminne Echa"- Biuletynu Informacyjnego Gminy Szepietowo. Redakcję biuletynu obok pracowników GOK w Szepietowie wspierają nauczyciele szkół.

GOK w Szepietowie realizuje szereg projektów, zapewniając zwiększenie dostępności usług i jakości tych usług dla mieszkańców, w tym:

- zakup i montaż wyposażenia sali widowiskowo-kinowej GOK w Szepietowie: okotarowanie sceny, projektor multimedialny, zestaw oświetlenia scenicznego (RPO)
- zakup strojów ludowych dla Regionalnego Dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca „Podlasie" w ramach „Programu odnowy wsi Województwa Podlaskiego".
- Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego - „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" zagospodarowano teren przed budynkiem GOK w Szepietowie.

Tabela 6: Aktywność Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie w wybranych latach

	2014	2016	2019
Zajęcia/programy/koła/ kursy dla: Dzieci i młodzież:	plastyczne – 3 grupy taneczne – 2 grupy wokalne– 1 grupa instrumentalne – 1 grupa	Plastyczne - 3 grupy taneczne – 1 grupa wokalne – 1 grupa instrumentalne – 1 grupa teatralne – 1 grupa	plastyczne – 3 grupy taneczne – 1 grupa wokalne – 2 grupa instrumentalne – 1 grupa teatralne – 1 grupa
osób dorosłych i starszych w poszczególnych latach	plastyczne – 1 wokalne – 1 grupa instrumentalne – 1 grupa wokalne – 1 grupa	plastyczne – 1 wokalne – 1 grupa instrumentalne – 1 grupa wokalne – 1 grupa	plastyczne – 1 wokalne – 1 grupa instrumentalne – 1 grupa wokalne – 1 grupa
Grupy formalne i nieformalne: dzieci i młodzieży	Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie" w Szepietowie, Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Szepietowie, Zespół Wokalny GOK, Zespół Tańca Nowoczesnego „Yo Mama", Zespół Tańca Nowoczesnego „Lollipop",	Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie" w Szepietowie, Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Szepietowie, Zespół Wokalny GOK, Zespół Tańca Nowoczesnego „Lollipop"	Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Podlasie" w Szepietowie, Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Szepietowie, Zespół Wokalny „Grzeczne dzieci", Dziecięcy Zespół Wokalny", Zespół Wokalny GOK,
klub seniora	„Złoty Wiek"	„Złoty Wiek"	„Złoty Wiek"
Kalendarz wydarzeń, w tym spotkania wielopokoleniowe, najważniejsze imprezy integracyjno-kulturalne	V Gminny Przegląd Jasełek Szkolnych, Koncert Kolęd, koncert z okazji Dnia Kobiet, Festiwal Tańca	VIII Gminny Przegląd Jasełek Szkolnych, VI Koncert Kolęd, występy zespołów kolędniczych – Herody,	XI Gminny Przegląd Jasełek Szkolnych, IX Koncert Kolęd, XIX Powiatowe Dyktando Gimnazjalistów –

	Nowoczesnego „Dance Festival 4 School”, XIV Powiatowe Dyktando Gimnazjalistów, festyn z okazji „Dnia Dziecka”, „Zielone Świątki”, VII Regionalny Przegląd Orkiestr Dętych, VI Wysokomazowiecki Piknik Seniorów, Festiwal „Podlaskie Spotkania”, Dożynki Gminne, XI Powiatowy Turniej Szachowy, XIV Powiatowy Festiwal Piosenki, VII Powiatowa Biesiada Rodzin Muzykujących, wieczór sylwestrowy przed budynkiem GOK	III Dance Festival 4 School, X Zielone Świątki, XVI Powiatowe Dyktando Gimnazjalistów, Festyn z okazji Dnia Dziecka, IX Regionalna Parada Orkiestr Dętych, VIII Wysokomazowiecki Piknik, III Międzynarodowy Festiwal Piosenki Poetyckiej im. Bułata Okudżawy w Szepietowie pn. "Wiara, Nadzieja, Miłość", IX Międzynarodowy Festiwal Muzyki, Sztuki i Folkloru "Podlaska Oktawa Kultur", XI Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Podlaskie Spotkania”, Koncert Zespołu Wokalnego „Silesian Singers” w ramach Europejskiego Festiwalu Muzycznego „Gloria”, Dożynki Gminne w Szepietowie, Dni Szepietowa, IX Powiatowa Biesiada Rodzin Muzykujących, XVI Powiatowy Konkurs Piosenki, gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości	Mistrzów Ortografii, VI Dance Festival 4 School, - Koncert Wielkopostny „Przytul mnie do swoich ran”, Festyn z okazji Dnia Dziecka, XII Regionalny Przegląd Orkiestr Dętych, „XIII Zielone Świątki”, XI Wysokomazowiecki Piknik Seniorów, XII Międzynarodowy Festiwal Muzyki, Sztuki i Folkloru "Podlaska Oktawa Kultur", XIV Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Podlaskie Spotkania”, Dożynki Gminne,XII Powiatowa Biesiada Rodzin Muzykujących, XIX Powiatowy Konkurs Piosenki, gminne obchody Święta Odzyskania Niepodległości, Jubileusz XV-lecia Dziecięcego Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Podlasie”,
Inne działania - projekty, współpraca itp	Redagowanie gazetki - „Gminne Echa” Izba Tradycji Regionalno – Historycznej	Redagowanie gazetki - „Gminne Echa” Izba Tradycji Regionalno – Historycznej Projekt „Mali ekolodzy	Redagowanie gazetki - „Gminne Echa” Izba Tradycji Regionalno – Historycznej „Zakup wyposażenia dla Gminnego Ośrodka

			Kultury w Szepietowie”

Opracowanie: GOK w Szepietowie

Gminna Biblioteka Publiczna w Szepietowie stara się być miejscem odwiedzanym przez czytelników młodszych i starszych, zapewnia miejsce do czytania, korzystanie z materiałów na zajęcia i pisanie referatów.

Biblioteka systematycznie uzupełnia księgozbiór, ze środków własnych oraz „Programu Rozwoju Czytelnictwa” zakupiono:

2014 – 339 woluminów

2015 – 392 woluminów

2016 – 431 woluminów

2017 – 331 woluminów

2018 – 330 woluminów.

Stan księgozbioru Gminnej Bibliotek Publicznej w Szepietowie na 31 grudnia 2019 roku wynosił: 21270 woluminów. W 2019 roku w bibliotece zarejestrowano 180 czytelników.

Biblioteka Publiczna oferuje:

- literaturę piękną w bogatym wyborze dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- księgozbiór popularnonaukowy,
- czasopisma (m.in. prasa lokalna, tygodniki i czasopisma dla dzieci i młodzieży).

Biblioteka wdraża inne formy kulturalne o charakterze imprez, wydarzeń oraz cykliczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, organizuje spotkania autorskie, na których promowani są lokalni twórcy, włącza się do akcji „Narodowego Czytania”.

W bibliotece publicznej organizowane są: wystawy nowości wydawniczych, wystawy okolicznościowe nawiązujące do rocznic jubileuszów lub organizowane jako uzupełnienie imprez bibliotecznych. **Biblioteka dociera również do osób starszych poprzez systematyczną wymianę księgozbioru donosząc do domu książki**. Biblioteka jest w trakcie tworzenia bazy informatycznej księgozbioru.

Biblioteka Gminna współpracuje ze szkołami i innymi instytucjami znajdującymi się na terenie miasta i gminy. Przy współpracy ze szkołami organizuje wycieczki uczniów do biblioteki, lekcje biblioteczne, głośne czytanie najmłodszym dzieciom, konkursy, gry, zabawy.

Biblioteka nie jest przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych ze względu na brak windy.

Wnioski i tendencje zmian w obszarze kultury:

- Poziom aktywności instytucji kultury na przestrzeni lat 2014-2019 jest wysoki. GOK wykazuje też inicjatywę w zewnętrznym pozyskiwaniu środków.
- GOK z pracowniami i zasobami odpowiada na potrzeby wszystkich grup społecznych miasta i gminy- rozwijając swoją działalność stałą i dodatkową (imprezy, kino, wydawnictwo biuletynu, dowóz książek osobom starszym).
- Głównym problemem obszaru kultury jest sezonowy styl aktywności mieszkańców, dlatego też oferta kulturalna jest stale wzbogacana, żeby zainteresowała i dotarła do jak najszerszego grona odbiorców. Kluczowym zagadnieniem jest poprawienie dostępności do dóbr kultury oraz integracja i aktywizacja społeczności. Siedziba Gminnego Ośrodka Kultury mieści się w Szepietowie. Okoliczne sołectwa nie mają dogodnych połączeń transportu publicznego.
- Gminny Ośrodek Kultury dostrzega wyraźną potrzebę wydarzeń, na których mieszkańcy mogli by zrelaksować się i odetchnąć. Potrzeba jest zajęć, na których mogliby zadbać o swoje zdrowie i dobre samopoczucie.
- Wskazana jest kontynuacja i uzupełnianie materialnych zasobów i infrastruktury GOK w celu profesjonalnego działania i możliwości wzbogacania oferty kulturalnej, w tym prowadzonych remontów budynku, placu i budynku gospodarczego GOK w Szepietowie, Biblioteki. Należy systematycznie uzupełniać wyposażenie, likwidować bariery architektoniczne instytucji, dostosowując do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

  Biblioteka potrzebuje systematycznego zwiększanie środków finansowych na zakup nowości i utworzenie dodatkowego etatu bibliotekarza.

  Należy kontynuować wprowadzanie elektronicznego dostępu do biblioteki MAK+ (dostęp do konta bibliotecznego za pośrednictwem Internetu, przeszukiwanie zawartości katalogów wszystkich bibliotek jednocześnie, elektroniczną obsługę wypożyczeń).
- Zasadne wydaje się włączanie jak najszerszych środowisk lokalnych do tworzenia krótko- i długoterminowych planów działania w kulturze. Podejmowanie prób zacieśniania współpracy pomiędzy instytucjami kultury i środowiskiem pozarządowym poprzez organizowanie wspólnych wydarzeń lub platform współpracy. Warto wzmacniać kompetencje liderów lokalnych i ich organizacji, w zakresie tworzenia projektów, pozyskiwania finansów na ich realizację.

KWESTIA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Infrastrukturę opieki zdrowotnej stanowią3 gabinety lekarzy rodzinnych, podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki POZ i środowiskowe oraz położna środowiskowa, gabinet stomatologiczny oraz 2 apteki. Poza tym mieszkańcy mogą korzystać z dwóch prywatnych gabinetów stomatologicznych.

Poniższe dane poglądowe ukazują przykładowe zasoby infrastruktury w gabinetach lekarzy rodzinnych.

Tabela 7: Dane z lat 2014-2019- gabinet lekarza rodzinnego ul. Lipowa 1

	2014 rok	2016 rok	2019 rok
Infrastruktura opieki zdrowotnej- liczba kadry medycznej	- trzech lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej - dwie pielęgniarki środowiskowo-rodzinne - położna środowiskowo-rodzinna	- trzech lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej - dwie pielęgniarki środowiskowo-rodzinne - położna środowiskowo-rodzinna	- trzech lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej - dwie pielęgniarki środowiskowo-rodzinne - położna środowiskowo-rodzinna
Liczba i rodzaj świadczonych usług na rzecz mieszkańców gminy: działań akcji profilaktycznych	Liczba udzielonych dla mieszkańców porad: ok. 9000 na jednego lekarza. Świadczono usługi: lecznicze diagnostyczne i profilaktyczne. Prowadzono badania profilaktyczne dzieci i młodzieży pozwalające wykryć wady rozwojowe. Prowadzono akcje profilaktyczne pozwalające wykryć cukrzycę , raka piersi u kobiet, raka prostaty u mężczyzn, cukrzycę i nadciśnienie.	Liczba udzielonych dla mieszkańców porad: ok. 9120 na jednego lekarza. Świadczono usługi lecznicze, praktyczne i diagnostyczne. Prowadzona była nauka pomiarów RR i cukru. Prowadzono edukację zdrowotną wśród pacjentów. Prowadzono akcję profilaktyczne wykrywające choroby : nadciśnienie, cukrzycę , raka prostaty u mężczyzn, wady rozwojowe u dzieci.	Liczba udzielonych dla mieszkańców porad: ok. 9 630na jednego lekarza. Prowadzona edukacja zdrowotna promująca zdrowy styl życia, aktywność fizyczną , walka z nałogami Prowadzono naukę pomiarów RR i cukru. Badania profilaktyczne dzieci i młodzieży i osób dorosłych.

Instytucje medyczne prowadzą profilaktykę dzieci, młodzieży i osób dorosłych w podstawowej opiece zdrowotnej. Do najczęściej stosowanych form profilaktyki zdrowotnej należą:

1. Indywidualne rozmowy z pacjentem przeprowadzane przez personel podczas wizyt w ośrodku zdrowia, dotyczące zachowań prozdrowotnych.
2. Informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodka.
3. Programy profilaktyczne finansowane przez NFZ Układ krążenia i choroby układu oddechowego .
4. Bilanse zdrowia dzieci i młodzieży.
5. Badania dyspanseryjne dzieci i dorosłych.
6. Program profilaktyki chorób układu krążenia i cukrzycy realizowany przez lekarzy, nauka pomiarów cukru i RR.
7. Program profilaktyki POCHP.
8. Program profilaktyki gruźlicy realizowany przez pielęgniarki środowiskowe.
9. Szczepienia profilaktyczne dzieci i dorosłych.
10. Organizowane okresowo we współpracy z podmiotami zewnętrznymi badania przesiewowe w kierunku osteoporozy, mammograficzne.

Wg danych gabinetów lekarzy rodzinnych z terenu gminy w ostatnich latach szerzą się głównie choroby układu sercowo-naczyniowego, choroby metaboliczne, choroby kostno-mięśniowe oraz nowotworowe. Instytucje w mieście i gminie powinny się skupić na umożliwieniu mieszkańcom profilaktyki zdrowotnej, tworzeniu infrastruktury do aktywnego spędzania czasu, terenów zielonych i promocji zachowań aktywnego wypoczynku.

Wśród trudności obszaru zdrowia z lat 2014-2019 przedstawiciele zawodów medycznych wskazują na niezaspokojone potrzeby dla mieszkańców w zakresie dostępności do usług lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwań), brak gabinetów lekarskich i stomatologicznych w szkołach w gminie, uzależnienie młodzieży i dorosłych od alkoholu, Internetu.

Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Z danych ogólnopolskich wynika, że wraz z wiekiem rośnie częstotliwość sięgania po alkohol, narkotyki. Od 2016 roku zacierają się różnice między piciem uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej

(dziewcząt i chłopców). Wzrost konsumpcji dotyczy głównie dziewcząt z klas VII i VIII, co jest negatywnym zjawiskiem, ma to jednakże uzasadnienie w ogólnej tendencji zwiększenia konsumpcji alkoholu przez kobiety.

Wyniki ogólnoeuropejskiego badania (ESPAD 2018) prowadzonego na 15 latkach w szkołach, pokazują, że: do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87,3% uczniów. Jako wskaźnik częstej konsumpcji traktowane jest picie alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie. Z danych ESPAD wynika, że 62,3% chłopców i 53,1% dziewcząt piła w tym czasie alkohol. Choć raz w ciągu 30 dni przed badaniem upiło się 21,4% 15-latków. Natomiast w ciągu całego życia ani razu nie upiło się 51,4% 15-latków.

Wykres 3. Deklaracje młodzieży nt. obecności w ich otoczeniu, osób sięgających po narkotyki i alkohol

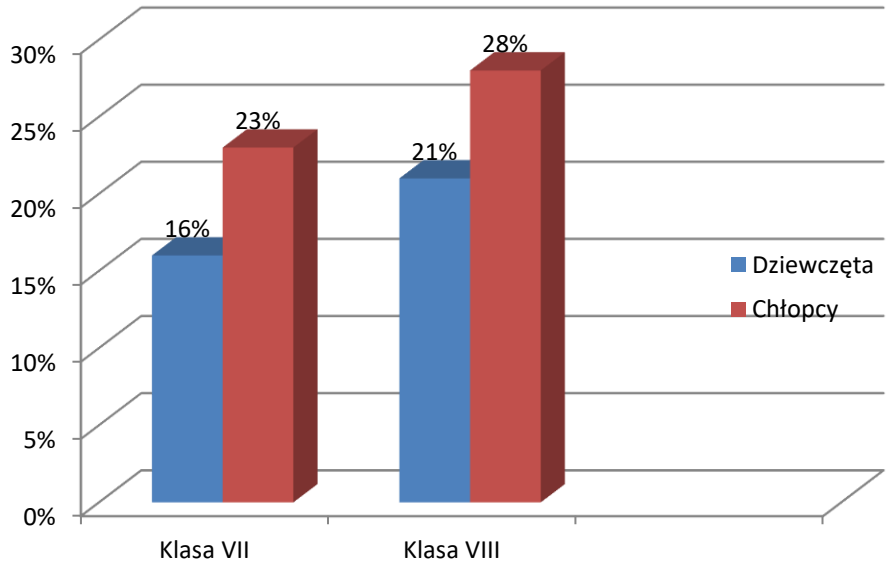

Dane: Raport z Badań na temat :Intencji, zachowań, postaw i przekonań normatywnych młodzieży w kontakcie z alkoholem i narkotykami z roku 2018

Raport „Problematyczne używanie internetu przez młodzież" z 2018 roku wskazuje, ze wśród polskich nastolatków w wieku 12–17 lat problematyczne używanie internetu (PUI) występuje u 11,9% ogółu młodzieży. Problematyczni użytkownicy internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15–17 lat) niż młodsze (w wieku 12–14 lat). Ponad połowa (52,8%) nastolatków deklaruje, że w ich rodzinach obowiązują zasady dotyczące korzystania z internetu. Najpopularniejsza z nich to zakaz korzystania w czasie posiłków. Ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w internecie. Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące

sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące.

Nastolatki problematycznie używające internetu częściej korzystają z portali społecznościowych i udostępniają na nich zdjęcia, oglądają filmiki i śmieszne obrazki. Ponadto częściej słuchają muzyki online, ściągają pliki, oglądają filmy i seriale oraz robią zakupy przez internet. W przypadku gier internetowych jedyną różnicą, istotną statystycznie, między użytkownikami normatywnymi, a problematycznymi jest granie w gry hazardowe online. Osoby, które używają problematycznie internetu, częściej mają kontakt z niebezpiecznymi treściami, w tym dotyczącymi okaleczania się i sposobów popełniania samobójstwa, a także istotnie częściej podejmują zachowania autoagresywne. Istotnie rzadziej natomiast spędzają czas offline – aktywnie uprawiając sport, czytając książki lub grając w gry planszowe.

Czynniki ryzyka PUI to: odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek.

Do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z internetem.

Praca z młodzieżą winna uwzględniać następujące strategie profilaktyczne: przekonań normatywnych, osobistych postanowień, wartości, wiedzy o konsekwencjach, z rozszerzeniem o strategie odpierania presji, alternatyw, umiejętność szukania pomocy, radzenia sobie ze stresem. Oddziaływania prewencyjne mają wyposażać młodzież w umiejętność radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, zagrażających życiu, zdrowiu.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi 7osób (stan na 31.12.2019 r.). Jednym z głównych zadań GKRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Programy te finansowane są z budżetu gminy ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W Punkcie Konsultacyjnym w Szepietowie w latach 2014-2019 raz w miesiącu dyżury pełnił specjalista psychoterapii uzależnień, który udzielał pomocy średnio 50 osobom.

Głównymi działaniami realizowanymi w latach 2014-2019 na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie Szepietowo były:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych poprzez dofinansowanie dojazdu do placówek osobom uzależnionym od alkoholu w celu odbycia terapii;, finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla członków Komisji w celu podniesienia ich kwalifikacji; udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych dla osób uzależnionych i ich rodzin w Punkcie Konsultacyjnym, finansowanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wydawanych przez biegłych sądowych,

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez: zakup poradników, broszur i książek dotyczących problemów uzależnień i sposobów ich rozwiązywania do biblioteki publicznej; umożliwienie korzystania z pomocy prawnej zapewnionej przez Urząd Miejski,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć, dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych kolonii dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz innych form wypoczynku letniego, zimowego uwzględniającego programy lub zajęcia profilaktyczne, edukacyjne, rekreacyjne i turystyczne,

4. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych zaangażowanych w działalność rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej, w tym Klubu Rodzin Abstynenckich „Łabędź",

5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osoby uzależnionej poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji, Prokuraturą, Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami sądowymi, parafiami wyznaniowymi.

Kierunki działań instytucji na terenie gminy wskazują roczne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych uzależnień.

Tabela 8. Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez GKRPA

Liczba:	2014	2016	2019
nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	8	10	9
przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	12	43	53
liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej	52 porady	10 porad	50 osób
realizowanych programów, wydarzeń, kampanii profilaktycznych, kolonii terapeutycznych dla dzieci i młodzieży	**Kolonie** – dofinansowanie wyjazdu młodzieży do Białki Tatrzańskiej. - organizacja ”Gminnego konkursu wiedzy o bezpieczeństwie„ **– 1**; - widowiska artystyczne	**Kolonie** – **2** **SP Szepietowo - 3** - organizacja ”Gminnego konkursu wiedzy o bezpieczeństwie„; -program profilaktyczny „Przyczyny zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży –dla rodziców” - programy profilaktyczne przeprowadzone przez psychologów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wysokiem Mazowieckiem dla dzieci i uczniów **SP Dąbrówka Kościelna - 1** - program profilaktyczny „Jak zapobiegać zachowaniom ryzykownym podejmowanym przez dzieci i młodzież” **SP Wojny-Krupy - 1**	**Kolonie** – **2** **Kampania profilaktyczna** - „Odpowiedzialny Kierowca” – **1**; **SP Szepietowo - 6** - warsztaty profilaktyczne dla uczniów pn.: „Profilaktyka uzależnień od telefonu komórkowego, internetu, portali społecznościowych, substancji psychoaktywnych”; - spektakl profilaktyczny dotyczący uzależnień i cyberprzemocy wraz z prelekcją, pn.: „Wyjść poza schemat”. - warsztaty profilaktyczne pn. „Nie daj się uzależnieniom”, - program profilaktyczny dotyczący przeciwdziałania alkoholizmowi zrealizowany podczas Dnia Patrona, - organizacja gminnego konkursu wiedzy o bezpieczeństwie, „Nasze bezpieczeństwo”.; - organizację XIII Powiatowego Konkursu „Pomoc Przedmedyczna w Nagłych Wypadkach”.

		- program profilaktyczny „Jak zapobiegać zachowaniom ryzykownym podejmowanym przez dzieci i młodzież” **Niepubliczne Przedszkole im. K. Puchatka w Szepietowie – 1:** - programy profilaktyczne przeprowadzone przez psychologów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wysokiem Mazowieckiem dla dzieci i uczniów	**SP Dąbrówka Kościelna - 2** - warsztaty profilaktyczne pn. „Nie daj się uzależnieniom”, - program profilaktyczny dotyczący przeciwdziałania alkoholizmowi i innym używkom przeprowadzony podczas Dnia Dziecka i Sportu pn. „Najważniejsza jest rodzina”, **SP Wojny-Krupy -3** - program profilaktyczny pn.: „Profilaktycznie, zdrowo, sportowo” dotyczący przeciwdziałania uzależnieniom – Narkotykom i dopalaczom mówię NIE - spektakl teatralny o tematyce profilaktycznej pn.: „Przygody smoka obiboka”. - program profilaktyczny dotyczący przeciwdziałania alkoholizmowi i innych uzależnień pn.: „Wypoczynek bez alkoholu” **GOK w Szepietowie – 2** - zajęcia edukacyjno – profilaktyczne pn.: „Ahoj Piraci” o tematyce szkodliwości spożywania alkoholu i innych używek i wskazywania sposobów zdrowego spędzania wolnego czasu, - konkurs plastyczny „Szczęśliwa Rodzina”, **Niepubliczne Przedszkole im. K.Puchatka w Szepietowie – 1** - program profilaktyczny w ramach warsztatów profilaktycznych pn.:

			„Rodzinnie, zdrowo i sportowo”
Realizowanych programów, wydarzeń, kampanii na rzecz osób współuzależnionych i uzależnionych	b/d	zadania profilaktyczne realizowane przez Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokiem Mazowieckiem	zadania profilaktyczne realizowane przez Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokiem Mazowieckiem
Prowadzone punkty pomocy /poradnictwa z których mogą korzystać mieszkańcy gminy.	1 punkt konsultacyjny przy UM w Szepietowie	1 punkt konsultacyjny przy UM w Szepietowie,	1 punkt konsultacyjny przy UM w Szepietowie

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szepietowie

Wnioski i prognozy zmian obszaru zdrowia:

- Dostępność do podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Szepietowo jest wystarczająca.
- Wzmocnienia wymaga dostępność do pomocy specjalistycznej. W latach 2014-2019 lekarze rodzinni zgłaszali trudności z dostaniem się do lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwań).Zabezpieczenia wymaga profilaktyka i leczenie stomatologiczne w szkołach.
- Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców gminy należą:
  - uzależnienie młodzieży i dorosłych, szkodliwe korzystanie z internetu,
  - wśród dzieci: otyłość, choroby infekcyjne, wady postawy,
  - wśród dorosłych: choroby układu sercowo-naczyniowego, choroby metaboliczne, choroby kostno-mięśniowe oraz nowotworowe.
- Przyczyny występowania powyższych chorób tkwią w niskiej aktywności fizycznej dzieci, młodzieży i dorosłych, niewielkiej infrastrukturze do aktywnego wypoczynku i dbania o zdrowie (ścieżki rowerowe, boiska), niskiej edukacji o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, dieta, ruch, profilaktyka). W celu minimalizacji chorób należy przewidzieć w obszarze zdrowia szereg działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy. Edukacja zdrowotna i higieniczna wśród mieszkańców gminy promująca zdrowy styl życia powinna być skierowana na:

  a) większą aktywność fizyczna

  b) odpowiednie odżywianie

  c) walkę z otyłością i nadwagą

  d) umiejętności radzenia ze stresem.
- Instytucje gminne powinny zaplanować systemowe i cykliczne badania profilaktyczne dzieci,

młodzieży i dorosłych pozwalające monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.

- Wzrastający odsetek populacji gminy przekraczającej wiek 60 lat determinuje w przyszłości wzrost problemów dotyczących chorób i potrzeb wieku podeszłego. Stąd też należy zaplanować oddziaływania skierowane do grupy osób starszych, w tym samotnych, zadbać o miejsca do aktywnego wypoczynku seniorów.
- Programy, warsztaty i oddziaływania kierowane do uczniów w szkołach powinny być traktowane jako jeden z elementów szerszych oddziaływań środowiskowych. Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyki wskazującej i selektywnej, czynnie angażujące wiele grup danej społeczności.
- Konieczne jest prowadzenie działań związanych z terapią i rozwiązywaniem problemów uzależnień, jak również integracją społeczną osób nimi dotkniętych, w tym realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii.

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Najpoważniejsze zagrożenia wskazane dla bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy (wg opracowanej przez dzielnicowych *Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa)* są: spożywanie alkoholu w miejscach publicznych i niedozwolonych, handel środkami odurzającymi, przekroczenie prędkości przez kierujących pojazdami, nietrzeźwość kierowców, kradzieże i wykroczenia przeciwko mieniu.

Szczegółowo w roku 2019 wskazano:

- zakłócenie porządku publicznego, spożywanie alkoholu oraz zaśmiecanie w rejonie sklepu spożywczego w miejscowości Dąbrowa-Kaski**,**
- spożywanie alkoholu, zaśmiecanie, a także zakłócanie porządku publicznego, które prowadzi do demoralizacji w parku miejskim w Szepietowie przy ulicy Mazowieckiej.

Gminę Szepietowo w latach 2014-2019obsługiwał Posterunek Policji w Szepietowie w ramach struktury Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem. Teren miasta i gminy obsługuje 2 dzielnicowych, wypełniających następujące zadania:

- organizowanie służby patrolowej w rejonach i miejscach zagrożonych, rejonach służbowych dzielnicowych;
- prowadzenie rozpoznania osobowego, terenowego i posesyjnego;

- prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia;
- organizowanie przedsięwzięć i współdziałania z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami poza policyjnymi na rzecz zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym z GKRPA w Szepietowie, sołtysami wsi;
- rozpoznawanie zagrożeń przestępczością oraz wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo – śledczych w celu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń;
- prowadzenie postępowań przygotowawczych;
- prowadzenie postępowań skargowych;
- współdziałanie z Wydziałem Prewencji, Kryminalnym, Ruchu Drogowego oraz pozostałymi komórkami Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem.

Tabela 9: Przestępstwa w latach 2014-2019

Kategoria przestępstwa	2014	2016	2019
Kradzież/przywłaszczenie	19	3	4
Kradzież z włamaniem	9	4	3
Kradzież z włamaniem do samochodu	1	1	1
Uszkodzenie mienia	10	7	5
Rozbój	-	-	3
Bójka/pobicie	1	-	1
Uszkodzenie ciała	1	3	7
Znęcanie się	-	-	4
Nietrzeźwy kierujący	23	15	15
Przestępstwa narkotykowe	3	2	5
Oszustwa	3	15	4
Inne	-	-	-
Łącznie	**85**	**66**	**67**

Dane: KPP w Wysokiem Mazowieckiem

Przestępstwa na terenie gminy wykazują tendencję spadkową, dotyczy to przede wszystkim kradzieży i niszczenia mienia, nietrzeźwych kierowców. Czynów popełnionych przez osoby nieletnie nie wykryto.

Działania policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane przede wszystkim były do młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Posterunek Policji podejmował działania zmierzające do propagowania sposobów ograniczania i zapobiegania przestępczości oraz zjawiskom kryminogennym. Były to:

- „Bezpieczna Droga do Szkoły" – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego poruszania się po drogach – program cykliczny
- „Dzielnicowy Bliżej Nas" – przybliżenie społeczeństwu roli i pracy dzielnicowego
- „Bezpieczne ferie" – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania ferii zimowych – program cykliczny
- „Bezpieczne wakacje" – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania wakacji – program cykliczny.

Katalog programów był modyfikowany z uwzględnieniem działań lokalnych (w zakresie ich liczby i założeń) na bazie monitoringu ich realizacji i zmieniających się potrzeb.

W ramach profilaktyki organizowany jest Turniej Wiedzy o bezpieczeństwie i Sprawności Fizycznej w SP w Szepietowie-biorą w nim udział szkoły z terenu miasta i gminy Szepietowo (jest to: test wiedzy o uzależnieniach, odpowiedzialności prawnej, pierwszej pomocy, bezpiecznych zachowaniach w lesie, na drodze, nad wodą itp. i test sprawności fizycznej).

Policja prowadzi również szkolenia kadry pedagogicznej z zakresu uzależnień, bezpiecznego korzystania z sieci, procedur postępowania z osobami nieletnimi popełniającymi czyny karalne w tym:

- wspólne wdrażanie programów „Mam wybór, wybieram rozsądek",
- Dopalacze-nowe uzależnienia –zagrożenia, prawo,
- Dopalacze-nowe substancje psychoaktywne,
- Substancje psychoaktywne na terenie powiatu wysokomazowieckiego ,
- Umiejętności społeczne a substancje psychoaktywne,
- Środki psychoaktywne w szkole,
- Przemoc w rodzinie wobec osób starszych popełniana przez nieletnich.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc. Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 ustawy, w szczególności

narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą". [3]

Uchwałą Nr XVIII/131/16z dnia 18 października 2016 r. Rada Miejska w Szepietowie przyjęła do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 –2020. Można zauważyć, że w gminie na przestrzeni lat nastąpił wzrost liczby zastosowanych procedur, liczba prowadzonych Niebieskich Kart wzrosła z 18 w 2014 do 28 w roku 2019. Jednak wydaje się, że na jawność liczb wpływa edukacja społeczna, dostępność pomocy i specjalistów, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego. W skład Zespołu wchodzą pracownicy MGOPS, policji, oświaty, pedagodzy szkolni, kurator sądowy, przedstawiciel GKRPA i NZOZ w Szepietowie oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie. Głównym celem działalności LZI jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację w tym zakresie; wsparcie osób doznających przemocy poprzez stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy oraz oddziaływanie ukierunkowane na sprawców przemocy w rodzinie.

Tabela 10. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej

Rodzaj pomocy	2014	2016	2019
Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	18	13	28
Liczba posiedzeń ZI	7	7	4
Liczba grup roboczych	3	4	24
Liczba posiedzeń grup roboczych	24	8	35
Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-terapeutycznych	0	0	0

Dane : MGOPS, Sprawozdania Zespół Interdyscyplinarny

[3] Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218)

NK - Niebieskie Karty to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Wykres 4 Interwencje w rodzinach w związku z problemem uzależnienia i przemocy

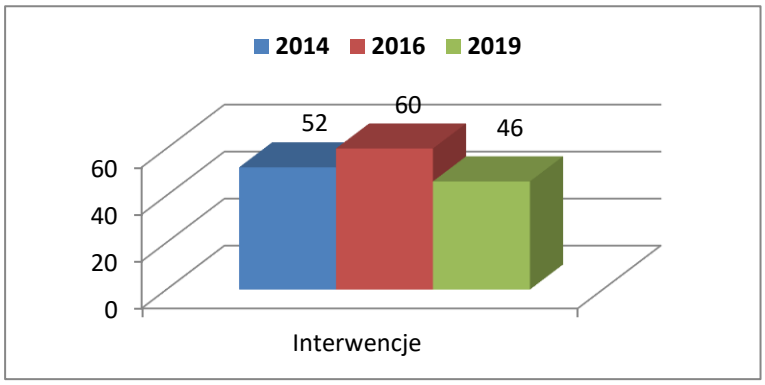

Dane: KPP w Wysokiem Mazowieckiem

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura w zakresie przeciwdziałania przemocy stanowi dobrą bazę dla podejmowania intencjonalnych oddziaływań i wsparcia. Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy.

Dodatkowo w ramach współpracy z PCPR w Wysokiem Mazowieckiem mieszkańcy miasta i gminy- sprawcy przemocy, mogą skorzystać z prowadzonego programu korekcyjno- edukacyjnego. Do udziału w programie sprawcy przemocy mogą zgłosić się dobrowolnie, zostać skierowani przez policję lub postanowieniem Sądu.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa również OSP w Szepietowie, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą największe zagrożenie pożarowe stanowią takie działy gospodarki jak rolnictwo i leśnictwo. Z analiz sytuacji pożarowych wynika, że najczęściej pożary powstają w rolnictwie indywidualnym – stanowią około 35% wszystkich pożarów, w obiektach mieszkalnych – ok. 13% oraz lasach – ok. 12%. Straż Pożarna w Szepietowie zaliczana jest do czołówki najlepszych jednostek województwa podlaskiego. Wielokrotnie brała czynny udział w skomplikowanych akcjach ratowniczo – gaśniczych. Dzięki odpowiedniemu wyposażeniu i wyszkoleniu, jednostka jako jedna z pierwszych została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. OSP funkcjonuje także w Wojewódzkim Odwodzie Operacyjnym. ZOSP RP w Szepietowie jest stale doposażana, ostatnio w grudniu 2018 roku została wyposażona w nowy sprzęt specjalistyczny do ratowania

życia. Sprzęt został zakupiony przez Gminę Szepietowo w ramach współfinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

Tabela 11: Zasoby i statystyka zdarzeń pożarniczych w latach 2014, 2016, 2019

Jednostka ZOSP RP w Szepietowie	2014	2016	2019
Zasoby ludzkie i infrastruktura	78	78	78
Programy, wydarzenia, kampanie, imprezy edukacyjne, profilaktyczne w latach	Ogólnopolski Konkurs Plastyczny "Zapobiegajmy Pożarom", Powiatowe obchody Dnia Strażaka Wysokie Mazowieckie '2014, uczestnictwo w akcji „bezpieczne wakacje.pl"	Kampania społeczna „Czad i ogień - obudź czujność", Obchody Powiatowego Dnia Strażaka 2016 w Wysokiem Mazowieckiem	Pokaz ćwiczeniowy Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej na Dzień Dziecka
ZDARZENIA – liczba i rodzaj akcji	2014	2016	2019
Pożary miejscowe	31	22	35
Zagrożenia	69	66	72
Alarmy fałszywe	2	-	3
Wypadki	16	15	17
Powodzie	-	-	-
Wichury	4	3	5
Inne	-	-	-
Razem zdarzenia	**122**	**106**	**132**

Dane: OSP w Szepietowie

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno–ekologicznym, technicznym i profilaktycznym. W latach 2014-2019 OSP RP przeprowadziła:

- cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną nt. BEZPIECZNE FERIE, BEZPIECZNE WAKACJE,
- cykl spotkań z lokalną społecznością w ramach akcji CZAD I OGIEŃ , OBUDŻ CZUJNOŚĆ,
- akcje edukacyjne i prewencyjne przygotowano i rozpropagowano materiały edukacyjne dot. czadu, broszury informacyjne Czujka na straży twojego bezpieczeństwa, Zimowe dogrzewanie

mieszkań, Nie bądźmy obojętni, ulotki dot. zachowania się nad wodą.

Wnioski i prognozy zmian obszaru bezpieczeństwa

- Wmieście i gminie Szepietowo na przestrzeni lat 2014-2019 występują korzystne trendy w materii dynamiki przestępczości oraz utrzymuje się stała liczba zdarzeń pożarniczych.
- Należy kontynuować monitoring miejsc niebezpiecznych w celu minimalizacji zagrożeń, czyli wzmożone kontrole miejsc zagrożeń, spotkania z sołtysami i mieszkańcami, współpracę z pracownikami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W celu zwiększenia bezpieczeństwa i porządku publicznego warto przedsięwzięć:
  - zawarcie porozumienia w sprawie zwiększenia ilości patroli na terenie miasta i gminy poprzez dofinansowanie przez samorząd dodatkowych patroli,
  - działania dążące do poprawy bezpieczeństwa wśród obywateli poprzez utworzenie, rozbudowę sieci miejskiego monitoringu,
  - zintensyfikowanie działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli w związku z organizowanymi na terenie miasta imprezami masowymi i sportowymi,
  - działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Niestety nadal poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach, a zachowania ryzykowane kierowców są wskazywane jako jedne z dominujących wykroczeń w latach 2014-2019.
- Należy utrzymać sprawność funkcjonowania straży pożarnej. Konieczna jest kontynuacja wsparcia OSP Szepietowo w utrzymaniu i wyposażenie w odpowiedni sprzęt oraz na przeprowadzanie szkoleń dla strażaków celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Szepietowo.
- Niezbędne jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń związanych z zimowym docieplaniem mieszkań (zalet stosowania czujek dymu i czadu) oraz podpalaniem dzikich wysypisk śmieci.
- Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzinie, w tym punkt specjalistyczny, program pomocy dla sprawców przemocy, a także dobre funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, kontynuować programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży.

POMOC SPOŁECZNA

System pomocy społecznej ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie. Na dzień 31.12.2019 r. w MGOPS zatrudnionych było na umowę o pracę 13 osób i 2 na umowę zlecenie. W związku z realizacją Programu Rodzina 500+ (Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) w 2016 r. zatrudniono 2 dodatkowe osoby.

W celu efektywności działań pomocowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z:Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Starostwem Powiatowym w Wysokiem Mazowieckiem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem, Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Zambrowie, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Wysokiem Mazowieckiem i w Zambrowie, Urzędem Miejskim, Radą Miejską w Szepietowie, sołtysami gminy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Środowiskowym Domem Samopomocy w Wylinach Rusi, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Stowarzyszeniem Pomocy Szansa, Zakładem Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w Ciechanowcu, Hospicjum w Białymstoku, sądami, kuratorami, komornikami sądowymi, prokuraturą, policją, służbą zdrowia oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej.

Od lat prowadzona jest współpraca ze szkołami z terenu gminy, w których uczą się uczniowie objęci programem dożywiania. Nieodpłatną dystrybucję artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w Ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, w podprogramie 2016 po skierowaniu podopiecznego przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie, realizuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Wylinach Rusi. Organizacją Partnerską o zasięgu regionalnym jest Stowarzyszenie Bank Żywności Suwałki-Białystok.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różni i jest podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin

znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki własne pochodzące z budżetu gminy.

Z pomocy społecznej korzystało w 2014 roku 450 osób tj. 127 rodzin, w 2016 -398 osób, tj. 127 rodzin – natomiast w 2019 r. liczba ta wyniosła 354 osoby, tj. 116 rodzin.

Wykres 5. Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2019

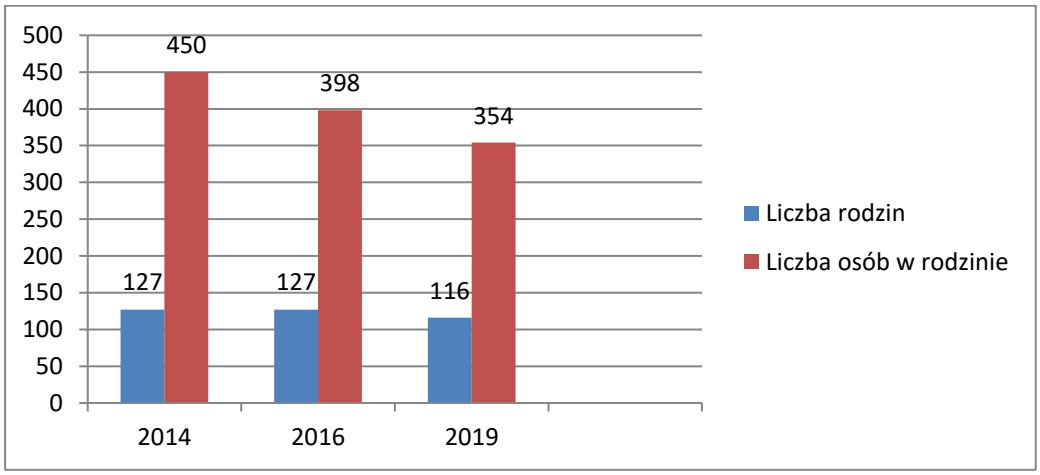

Źródło : Dane OZPS MGOPS w Szepietowie

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodów, które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazuje poniższa tabela:

Tabela 12: Powody przyznawania pomocy w gminie Szepietowo w latach 2014-2019

Przyczyny udzielania pomocy	**ROK 2014**		**ROK 2016**		**Rok 2019**	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	76	243	74	225	60	173
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	56	7	38	10	54
W tym:	5	27	4	25	9	50

Wielodzietność						
Bezrobocie	75	272	56	168	37	112
Niepełnosprawność	40	96	38	89	36	76
Długotrwała lub ciężka choroba	35	106	49	134	54	125
Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	40	213	40	278	26	107
W tym: Rodziny niepełne	10	42	16	90	11	43
Rodziny wielodzietne	31	190	24	188	16	87
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	16	73	18	55	9	30
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	4	4	10	1	1

Źródło : Dane OZPS , MGOPS Szepietowo

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc w gminie Szepietowo na przestrzeni lat jest ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie.

Wychodząc naprzeciw prognozowanym trudnościom od 2013 r. został zatrudniony asystent rodziny, który obecnie współpracuje z 11 rodzinami mającymi trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz monitoruje funkcjonowanie 1 rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. W 2019 r. asystenturą objętych było 27 dzieci w 12 rodzinach.

Jednym z rodzajów pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Odgrywa ważną rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu pomocy i kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza,

niepełnosprawność) w związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wspieranie rodziny.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program Rodzina 500+ (Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci). W ramach tego Programu do tut. Ośrodka w roku 2019 wpłynęło 781 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym drogą elektroniczną wpłynęło 274 wnioski, natomiast w ośrodku złożono507 wniosków. Ogółem w roku 2019 wypłacono świadczenie wychowawcze na 1262 dzieci z 700 rodzin.

W porównaniu do lat ubiegłych wydatki na świadczenia z pomocy społecznej kształtują się na zbliżonym poziomie. Wzrost wydatków w stosunku do lat ubiegłych nastąpił na domy pomocy społecznej z 150 374,75 zł w 2017 r. do 259 144,98 zł w 2019 r. oraz na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej z kwoty 68722,00zł w 2017 r. do kwoty 79 572,57 zł w 2019 roku.

Wypłata świadczeń rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych oraz koszty ich obsługi, a także składki na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne należą do zadań zleconych gminie i są finansowane z dotacji. W 2019 roku wydatkowano na:

1. zasiłki rodzinne i dodatki do nich– 944 983,13 zł
2. zasiłki pielęgnacyjne – 268 149,48 zł
3. świadczenia pielęgnacyjne – 295 047,00 zł
4. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 58 000,00 zł
5. fundusz alimentacyjny dla 31 osób uprawnionych (dzieci) – 105 250,00 zł
6. specjalny zasiłek opiekuńczy – 54 436,00 zł
7. zasiłki dla opiekuna – 22 320,00 zł
8. świadczenia rodzicielskie – 104 505,20 zł
9. składki na ubezpieczenie społeczne za os. pobierające świadczenie pielęgnacyjne – 39 828,00 zł.

Ponadto obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dnia 01.01.2012 r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej. Pomoc świadczona rodzinom przez MGOPS w Szepietowie pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, jedynie w skrajnie trudnych sytuacjach, kiedy ich życie jest zagrożone przekazywane są do interwencyjnego wsparcia w instytucjach pieczy zastępczej na terenie powiatu.

Tabela 13: Dzieci w pieczy zastępczej w gminie

	2014 rok	2016 rok	2019 rok
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3	1	4
Liczba rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	2	0	2
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	2 (zgłoszenia)	0
Prowadzone programy edukacyjne, prewencyjne dla rodzin zastępczych	1 .Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2013-2015 2. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2010-2020 3. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc 4. Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Wysokomazowiecki m na lata 2013-2020	1.Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2016-2018 2. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2010-2020 3. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc 4. Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2013-2020	1.Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021 2. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2025 3. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc 4. Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Wysokomazowieckim na lata 2017-2025

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem

Z danych statystycznych dot. osób korzystających z pomocy społecznej wynika, iż spada liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy społecznej: praca socjalna, dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach oraz przyznawanie zasiłków na żywność dla dzieci.

Wzrosły natomiast wydatki na zasiłki stałe, koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych.

Gmina posiada własną infrastrukturą pomocową w postaci: środowiskowego domu samopomocy.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności dokonuje diagnozy w zakresie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców miasta i gminy. Planując działania na kolejny rok Ośrodek uwzględnia w planach finansowych potrzeby w zakresie niezbędnych środków na swoje funkcjonowanie i zabezpieczenie możliwości świadczenia pomocy osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Środki na powyższe muszą być zabezpieczone w planie finansowym gminy. Analiza danych pozwala stwierdzić, iż najczęściej udzielaną formą pomocy są świadczenia finansowe pomocy społecznej- zasiłki stałe i zasiłki okresowe. Drugą w kolejności były na przestrzeni lat zasiłki celowe.

Oprócz zadań wynikających z przepisów prawnych MGOPS w Szepietowie współpracuje z LGD – realizacja w 2019 r. projektu pt. ,,Bierni wczoraj, aktywni dziś", z PUP - skierowanie osób do Centrum Integracji Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem, Stowarzyszeniem Szansa - kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Wylinach Rusi, Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji i Rynku Pracy - projekt pt. ,,Bierni wczoraj, aktywni dziś", Bank Żywności Białystok -Suwałki - wydawanie skierowań do skorzystania z pomocy w formie produktów żywnościowych itp.

W styczniu 2019 r. MGOPS w Szepietowie w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji i Rynku Pracy (Lider projektu) przystąpił do realizacji projektu socjalnego pt. ,,Bierni wczoraj, aktywni dziś". Projekt miał miejsce w okresie od 01.01.2019 r. do 30.11 2019 r. Informacje o projekcie udostępnione zostały na stronach: Urzędu Miejskiego w Szepietowie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szepietowie, LGD Brama na Podlasie w Wysokiem Mazowieckiem oraz w lokalnej prasie (Kurier Wysokomazowiecki). Projekt socjalny pt. ,,Bierni wczoraj, aktywni dziś" zrealizowany został w ramach działania 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształcenie kapitału społecznego, priorytet inwestycyjny 9.6 Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność, współfinansowany ze środków EFS. Projekt objął osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, młodzież i dorosłych w wieku aktywności zawodowej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zamieszkałych na terenie miasta i gminy Szepietowo. Głównym celem projektu była pomoc w poruszaniu się na rynku pracy oraz umożliwienie dostępu do informacji, edukacji i zatrudnienia. W ramach projektu dla uczestników (grupa młodzież i grupa dorośli) przeprowadzono:

- Warsztaty psychologiczne
- Warsztaty rozwoju osobistego
- Warsztaty aktywizujące z doradcą zawodowym
- Indywidualne spotkania z psychologiem i doradcą zawodowym

- Kursy zawodowe

Uczestnicy projektu uzyskali wsparcie w postaci pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych oraz w postaci zasiłków celowych.

Wnioski i prognoza zmian obszaru pomocy społecznej:

- Pomoc społeczna w gminie Szepietowo była podczas ostatnich lat, 2014-2019 adresowana w pierwszej kolejności do osób i rodzin z powodu ubóstwa i długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezrobocia i niepełnosprawności. Liczba ta nadal jest wysoka. Największy wpływ na obniżenie się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ma wprowadzenie od dnia 1 kwietnia 2016 roku Programu Rodzina 500+. Realizacja tego programu znacznie polepszyła sytuację materialną rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo - psychologów, asystentów rodzinnych.
- W najbliższych latach będą narastały problemy z osobami w podeszłym wieku, długotrwale chorymi i niepełnosprawnymi, polegające na zapewnieniu im usług podtrzymujących samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę. Szacuje się, że liczba osób potrzebujących wsparcia będzie wzrastać. Rozwój instytucji dziennego i całodobowego wsparcia wpisuje się w potrzeby wynikające z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działające na terenie miasta i gminy Szepietowo formalne stowarzyszenia, fundacje oraz grupy nieformalne wspomagają rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Organizacje współpracują na stałe z samorządem gminy w celu: poprawy jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz integracji podmiotów realizujących zadania publiczne.

Według danych KRS, na terenie gminy zarejestrowanych jest 19 organizacji.

Tabela 14: Wykaz organizacji pozarządowych na terenie gminy

Nazwa	Miejscowość	Typ rejestru
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ZIEMI SZEPIETOWSKIEJ W SZEPIETOWIE	SZEPIETOWO	Rejestr Stowarzyszeń

Nazwa	Miejscowość	Typ rejestru
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZEPIETOWIE	SZEPIETOWO	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DĄBROWIE -MOCZYDŁACH	DĄBROWA-MOCZYDŁY	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W MOCZYDŁACH - STANISŁAWOWIĘTACH	MOCZYDŁY STANISŁAWOWIĘTA	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WOJNACH –SZUBACH WŁOŚCIAŃSKICH	WOJNY-SZUBY WŁOŚCIAŃSKIE	Rejestr Stowarzyszeń
KLUB SPORTOWY "SPARTA 1951" SZEPIETOWO	SZEPIETOWO	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WOJNACH- POGORZELI	WOJNY -POGORZEL	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ŚREDNICY-MAĆKOWIĘTA	ŚREDNICA-MAĆKOWIĘTA	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WYLINACH- RUSI	WYLINY-RUŚ	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DĄBRÓWCE KOŚCIELNEJ	DĄBRÓWKA KOŚCIELNA	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W STARYM- KAMIENIU	STARY-KAMIEŃ	Rejestr Stowarzyszeń
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DĄBROWIE -ŁAZACH	DĄBROWA-ŁAZY	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE MIESZKAŃCÓW MIEJSCOWOŚCI SZEPIETOWO -WAWRZYŃCE "POD DĘBEM"	SZEPIETOWO - WAWRZYŃCE	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE "POWIAT DLA LUDZI"	SZEPIETOWO	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE WSI DĄBROWA-ŁAZY "POD WIATRAKIEM"	DĄBROWA-ŁAZY	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE ARTSZEP	SZEPIETOWO	Rejestr Stowarzyszeń
STOWARZYSZENIE "PODLASKIE SMAKI"	SZEPIETOWO-WAWRZYŃCE	Rejestr Stowarzyszeń
KLUB STRZELECKI "SNAJPER"	WŁOSTY-OLSZANKA	Rejestr Stowarzyszeń
FUNDACJA "ŻYCIE Z PASJĄ"	DĄBROWA-MOCZYDŁY	Rejestr Stowarzyszeń

Źródło: https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs

Na terenie gminy Szepietowo działa również Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie". Organizacją Partnerską o zasięgu regionalnym jest Stowarzyszenie Bank Żywności Suwałki-Białystok, z którym współpracuje Stowarzyszeniem Szansa w celu dystrybucji żywności. Stowarzyszeniu Szansa zostało powierzone zadanie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Wylinach Rusi. Prowadzona jest współpraca ze Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji i Rynku Pracy (współpraca przy projektach).

Zadania współpracy z NGO zostają określone w ramach rocznych programów współpracy Gminy Szepietowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 rok .

Celem głównym programu współpracy z NGO w gminie jest wzrost udziału mieszkańców gminy w rozwoju ich społeczności lokalnej oraz kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi.

Celami szczegółowymi programu są:

1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,

2) zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,

3) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,

4) integracja podmiotów polityki lokalnej

5) otwarcie na innowacyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd,

6) rozwój wolontariatu.

Gmina współpracuje z organizacjami w sferze zadań publicznych, które zostały wymienione szczegółowo w art. 4 ust. 1 ustawy i wspiera priorytetowo zadania publiczne w następujących obszarach:

1) ochrony i promocji zdrowia
2) pomocy społecznej
3) w sferze wspierania osób niepełnosprawnych
4) rozwoju przedsiębiorczości
5) edukacji, oświaty, wychowania
6) kultury, sztuki, sportu
7) ekologii
8) wolontariatu
9) turystyki i innych.

Większość zadań zlecanych była w trybie konkursowym, ale poza trybem konkursowym każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców mogło zostać współfinansowane przez tryb pozakonkursowy.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu) jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed gminą.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana przez koordynatora prac nad strategią – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szepietowie w oparciu o zebrane dane i wnioski z instytucji społecznych z terenu miasta i gminy.

MOCNE STRONY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH	SŁABE STRONY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH
• wysoki poziom i rozwój rolnictwa, leśnictwa, metod ekologicznych, turystyki i agroturystyki • wysoka jakość zasobów środowiska naturalnego i ochrony przyrody • dobrze rozwinięta sieć infrastruktury gminnej, kanalizacji, wodociągów • współpraca władz lokalnych, regionalnych z partnerami społecznymi • dobra współpraca pomiędzy instytucjami w mieście i gminie, dobra komunikacja	• spadek liczby mieszkańców gminy • wzrost grupy wiekowej mieszkańców 60 + • wysokie saldo migracji • wysoka skala bezrobocia agrarnego, • trudna sytuacja na rynku pracy bezrobotnych długotrwale pow. 12 m-cy • niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale • brak szkół ponadpodstawowych w gminie • spadek liczby dzieci w szkole podstawowej • braki w kadrze specjalistycznej w szkole • wzrost liczby uczniów z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami

pomiędzy pracownikami sfery samorządowej i pozarządowej • spadek bezrobocia rejestrowanego • stabilna dynamika działalności przedsiębiorczej niewielkimi wahaniami spadkowymi • realizacja projektów na rzecz osób wykluczonych i bezrobotnych z NGO i PUP, PCPR, tworzenie podmiotów ekonomii społecznej w powiecie • dostęp do edukacji przedszkolnej i szkoły podstawowej, wzrost liczby dzieci przedszkolnych • realizacja programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, prowadzenie punktu konsultacyjnego • wysoka oferta zajęć pozalekcyjnych • wysoka aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych finansowych przez podmioty w mieście i gminie • liczba i formy oferty kultury • dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej • korzystne trendy w materii dynamiki przestępczości • stała liczba zdarzeń pożarniczych • wysokie bezpieczeństwo mieszkańców	• brak mieszkań socjalnych • niedoposażona infrastruktura edukacji, kultury • sezonowość w korzystaniu z oferty kulturowej w gminie przez mieszkańców • brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy w powiecie • niedostateczny dostęp do lekarzy specjalistów dla mieszkańców w mieście, gminie i w powiecie • niska profilaktyka i dostęp do leczenia stomatologicznego w szkołach • niska aktywność fizyczna mieszkańców • mała infrastruktura do aktywnego wypoczynku i dbania o zdrowie (ścieżki rowerowe, boiska) • niska edukacja o zdrowym trybie życia • niska oferta profilaktyki zdrowia • brak infrastruktury zabezpieczającej potrzeby pomocy społecznej • niewykorzystanie wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym • nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym • niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych • wieloproblemowość rodzin korzystających z pomocy społecznej

• dostęp do instytucji pomocy społecznej i różnorodność jej usług, projektów socjalnych • adekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w jst • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych • dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, zjawiska przemocy • włączanie NGO w działania pomocowe, partnerstwa • prowadzenie programów profilaktycznych, punktu konsultacyjnego dla rodzin • wystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych, współpraca z PCPR w zakresie wsparcia osobom niepełnosprawnym, • rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych • spadek liczby osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej	
SZANSE ROZWOJU OBSZARÓW SPOŁECZNYCH	**ZAGROŻENIA W ROZWOJU OBSZARÓW SPOŁECZNYCH**
• dobre położenie gminy, blisko dróg krajowych i wojewódzkich, bliskość Warszawy i granicy państwa –możliwość inwestowania i nawiązywania kontaktów gospodarczych i handlowych z miejscowymi firmami	• starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności • utrzymująca się grupa bezrobocia długotrwałego i agrarnego • wykluczenie transportowe mieszkańców spoza miasta

• modernizacja kolei • kolejny okres finansowania z EU skierowany na społeczności i rolnictwo, ekologię • proces desinstytucjonalziacji usług społecznych, • szkolenia dla kadry jst, pomocy społecznej • uwrażliwianie na problem osób starszych • dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej • wzrost akceptacji osób niepełnosprawnych • równomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych • likwidowanie barier architektonicznych • odpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie zawodowe absolwentów • sprzyjająca seniorom i osobom niepełnosprawnym polityka państwa i województwa	• niski stan bezpieczeństwa na drogach • wysoka liczba zachowań ryzykownych kierowców • rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, zagrożenia funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa • niska skuteczność i efektywność działań pomocowych • wzrost liczby osób samotnych • niedostosowana do osób starszych infrastruktura, • występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych • brak pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia pozwala zaplanować rozwój społeczny, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją. Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby, zgłoszone przez instytucje podczas przekazywania danych do MGOPS poddano analizie podczas prac nad strategią. W ten sposób opracowano cztery najważniejsze obszary problemowe, które powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności gminy Szepietowo na lata 2020-2032.

I OBSZAR

powstał w oparciu o potrzeby działań na rzecz wyrównywania szans rodzin

w edukacji, kulturze, zdrowiu i bezpieczeństwie

II OBSZAR

związany jest z grupami najsłabszymi w gminie: osobami i rodzinami ubogimi, rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, długotrwale chorymi, czy niepełnosprawnymi

III OBSZAR

zdefiniowany został jako troska o rosnące potrzeby grupy seniorów, poprawę jakości i poziomu życia

IV OBSZAR

promowaniezatrudnieniaorazwsparcieosóbbezrobotnychiposzukującychpracy

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu miasta i gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2032. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

WIZJA :

WYSOKI POZIOM ŻYCIA I WSZECHSTRONNY ROZWÓJ

MIESZKAŃCÓW GMINY SZEPIETOWO

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych, występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Z zebranych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano cele strategii.

CEL I : ROZWÓJ KOMPLEMANTARNEGO SYSTEMU

EDUKACJI, KULTURY, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA

CEL II: WSPIERANIE OSÓB I RODZIN ORAZ ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

CEL III: AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI

CEL IV: ROZWÓJ RYNKU PRACY

CEL I :

ROZWÓJ KOMPLEMANTARNEGO SYSTEMU EDUKACJI, KULTURY, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1. Utrzymanie miejsc przedszkolnych i rozwój infrastruktury, kadry przedszkolnej.
2. Zbadanie potrzeb rodziców dzieci do 3 roku życia i uruchomienie niezbędnych usług (żłobkowych lub alternatywnych).
3. Kontynuacja i rozszerzenie programów edukacyjnych, profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji.
4. Rozszerzenie oferty świetlic, zajęć pozalekcyjnych, w tym aktywności sportowej dzieci i młodzieży.
5. Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i zdrowia, wykorzystanie projektów LGD

- SP w Szepietowie: doposażenia w pomoce dydaktyczne, plac zabaw,
- SP w Wojnach Krupach i Przedszkole Niepubliczne- zwiększenia nakładów finansowych na zajęcia dodatkowe: wyrównawcze, rozwijające/finansów na dodatkowe zajęcia,
- SP w Dąbrówce Kościelnej: budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem, przystosowania obecnej sali gimnastycznej na sale lekcyjne (przedszkole), remont korytarzy i łazienek, renowacja boiska szkolnego naturalnego i boiska wielofunkcyjnego, wyposażenia sali językowej,

- Remont placu i budynku gospodarczego GOK w Szepietowie, Biblioteki, likwidacja barier architektonicznych instytucji, dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Rozwój miejsc do aktywności sportowej i aktywnego wypoczynku.

6. Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym szczególnie uzdolnionych . Zwiększenie dostępu do specjalistów dla dzieci i rodzin- psychologa, terapeuty dziecięcego, rehabilitanta, prawnika itp. Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego.
7. Rozwój oferty usług i aktywności, form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży, rozwój zajęć pozalekcyjnych (w tym na basenie).
8. Budowa partnerstwa na rzecz rozwoju kultury (pomiędzy przedstawicielami władz samorządowych, organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, edukacji, mieszkańcami, sektorem prywatnym – przedsiębiorcami).
9. Kontynuacja i podejmowanie nowych inicjatyw w ramach kalendarza imprez kulturalnych i sportowych, zajęć związanych z aktywnością fizyczną.
10. Utworzenie dodatkowego etatu bibliotekarza.
11. Zwiększenie ilości patroli na terenie miasta i gminy.
12. Rozwój usług zdrowotnych i rehabilitacji, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców seniorów, z wykorzystaniem miejskich zasobów.
13. Wzrost specjalistycznych usług medycznych.
14. Upowszechnienie informacji o zdrowym stylu życia, edukacja dorosłych w obszarze bezpieczeństwa i zagrożeń (wypalanie traw, zimowe docieplanie mieszkań, zalet stosowania czujek dymu i czadu) oraz podpalaniem dzikich wysypisk śmieci.
15. Systemowe i cykliczne badania profilaktyczne dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalające monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.
16. Kontynuacja doposażenia bazy logistycznej i zasobów sprzętowych OSP.
17. Utworzenie, rozbudowa sieci miejskiego monitoringu.

CEL II: WSPIERANIE OSÓB I RODZIN ORAZ ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1) Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym (OZPS realizowana przez MGOPS).
2) Udzielanie wsparcia rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi:

a) realizacja zadań asystenta rodziny,

b) wspieranie i organizowanie poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego,

c) prowadzenie punktu konsultacyjnego,

d) edukacja rodziców z trudnościami wychowawczymi.

3) Rozszerzenie form wsparcia rodzin w tym kontynuacja programu pomocy dla sprawców przemocy.

4) Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej.

5) Rozwój działań skierowanych na rzecz osób pozostających bez pracy na terenie miasta, w tym:

a) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,

b) wykorzystanie aktywnej integracji, ekonomii społecznej i pracy socjalnej, przygotowanie i realizacja projektów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży i osób wykluczonych.

6) Współpraca z instytucjami rynku pracy w powiecie na rzecz osób bezrobotnych, w tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy (młodych, powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych).

7) Niwelowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności społecznej.

8) Rozwijanie systemu pomocy osobom chorym i niepełnoprawnym w ich środowisku zamieszkania:

– rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

– rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych,

– prowadzenie działań środowiskowych.

9) Tworzenie partnerstw i współpraca z NGO, kościołem i instytucjami pracujących na rzecz ubóstwa i innych problemów społecznych, w tym realizacja projektów wspófinansowanych przez EFS (zaangażowanie w projekty LGD, innymi NGO).

10) Współpraca ze szkołami w kierunku budowania kompleksowych programów zapobiegania agresji.

11) Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy mieszkań socjalnych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie, samotnych matek i osób bezdomnych.

12) Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

13) Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

14) Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie .

15) Realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

16) Szkolenia i warsztaty służące podnoszeniu kompetencji kadr pomocowych, w tym LZI .

CEL III: AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ :

1) Prowadzenie stałej diagnozy potrzeb społecznych osób starszych w mieście i gminie.
2) Edukacja społeczeństwa pod kątem procesów starzenia się organizmu (w tym: promocja właściwego stylu życia w sferach, zdrowia psychicznego, odżywiania się, higieny ciała, sportu i rekreacji).
3) Realizacja programów zdrowotnych lub projektów w zakresie profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia i rehabilitacji (w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, współpraca z LGD Brama na Podlasie).
4) Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.
5) Rozwój usług w środowisku lokalnym dostosowanych do potrzeb seniorów , w tym przy wykorzystaniu środków z programów zewnętrznych np. SENIOR+, ASOS i innych.
6) Kontynuacja prowadzenia Klubu Seniora Złoty Wiek, współpracy z innymi klubami.
7) Zwiększenie liczby/miejsc świadczeń usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych.
8) Wsparcie osób samotnych, chorych i potrzebujących .
9) Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa (w tym: działania z Policją na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych, propagowanie wiedzy dotyczącej rozpowszechnienia wiadomości z zakresu bezpieczeństwa w handlu, korzystanie z praw ochrony konsumenta, kampanie informacyjne, programy prewencyjne).
10) Aktywizacja osób w podeszłym wieku do działań w zakresie skutecznej pomocy sąsiedzkiej pozostałym mieszkańcom najbliższego otoczenia - bloku, ulicy, osiedla.
11) Rozwój instytucji dziennego i całodobowego wsparcia wynikających z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych, w tym kontynuacja działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Wylinach Rusi.
12) Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej kierowanej do osób starszych (istniejących i nowopowstających).
13) Upowszechnienie współpracy i wymiany doświadczeń między pokoleniami, promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, ich potencjału, doświadczenia, umiejętności.
14) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
    a) likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,

b) aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

15) Rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, na rzecz opieki nad osobami starszymi, samotnymi i niepełnosprawnymi.

CEL IV: ROZWÓJ RYNKU PRACY

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1) Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów.
2) Podnoszenie wiedzy i kompetencji społeczności lokalnej w zakresie ekonomicznym i gospodarczym.
3) Przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.
4) Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.
5) Działania edukacyjne, szkoleniowe i warsztatowe dotyczące wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych dla różnych grup społecznych.
6) Budowa sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz bezrobotnych.
7) Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia.
8) Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej.
9) Rozwój działań skierowanych na rzecz osób pozostających bez pracy na terenie gminy, w tym:

a) organizacja kontraktów, prac interwencyjnych i robót publicznych,
b) rozwój turystyki, agroturystyki, rolnictwa i inicjatyw ekologicznych, miejsc rekreacji, przyrodolecznictwa (wykorzystanie potencjału gminy do tworzenia miejsc pracy),
c) wykorzystanie aktywnej integracji, ekonomii społecznej i pracy socjalnej, wspófinansowanie projektów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych.

10) Współpraca z instytucjami rynku pracy w powiecie oraz LGD na rzecz osób bezrobotnych, w tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy (młodych, powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych).
11) Wspieranie podjęcia pracy w CIS, ZAZ i innych działaniach ekonomii społecznej.
12) Promocja dobrych praktyk, udział w warsztatach i wizytach studyjnych dotyczących ekonomii społecznej i aktywnej integracji. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu i organizacji pozarządowych w obszarze ekonomii społecznej.

13) Wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw, wspieranie liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji.
14) Rewitalizacja społeczna przestrzeni cennych kulturowo- przywrócenie podstawowych i nadanie nowych funkcji społecznych przestrzeni zdegradowanej.
15) Realizacja Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na terenie miasta.

W poniższym harmonogramie instytucje zaproponowały priorytetowe dla instytucji kierunki do wdrażania strategii na najbliższe 4 lata.

2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII - HARMONOGRAM NA LATA 2021-2024

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
I CEL WZROST USŁUG NA RZECZ EDUKACJI, KULTURY, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA				
1. 2. 4. 5.	Utrzymanie miejsc przedszkolnych i rozwój infrastruktury, kadry przedszkolnej. Zbadanie potrzeb rodziców dzieci do 3 roku życia i uruchomienie niezbędnych usług(żłobkowych lub alternatywnych). Rozszerzenie oferty świetlic, zajęć pozalekcyjnych, w tym aktywności sportowej dzieci i młodzieży. Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i zdrowia, wykorzystanie projektów LGD – SP w Szepietowie: doposażenia w pomoce dydaktyczne, plac zabaw, – SP w Wojnach Krupach i Przedszkole Niepubliczne- zwiększenia nakładów finansowych na zajęcia	Liczba miejsc przedszkolnych i żłobkowych w gminie Liczba świetlic Oferta zajęć Wykonane doposażenie i remonty	Urząd Miejski, GKRPA, GOK, Biblioteka Publiczna, organizacje społeczne, szkoła, przedszkole, OSP, policja, instytucje służby zdrowia	budżet gminy, instytucji, GOK, środki zewnętrzne- EFS i EFRR

13.	dodatkowe: wyrównawcze, rozwijające/finansów na dodatkowe zajęcia, – SP w Dąbrówce Kościelnej: budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem, przystosowania obecnej sali gimnastycznej na sale lekcyjne (przedszkole), remont korytarzy i łazienek, renowacja boiska szkolnego naturalnego i boiska wielofunkcyjnego, wyposażenia sali językowej – Remont placu i budynku gospodarczego GOK w Szepietowie, Biblioteki, likwidacja barier architektonicznych instytucji, dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – Rozwój miejsc do aktywności sportowej i aktywnego wypoczynku. Wzrost specjalistycznych usług medycznych.	Wzrost dostępności usług medycznych specjalistycznych dla mieszkańców		

II CEL SYSTEMOWE WSPIERANIE OSÓB, RODZIN ORAZ ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM				
Nr.	**PROPONOWANE KIERUNKI NIEZNĘDNYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI REALIZACJI**	**REALIZATORZY**	**RAMY FINANSOWE**
1. 2.	Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym (OZPS realizowana przez MGOPS). Udzielanie wsparcia rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi: a) realizacja zadań asystenta rodziny, b) wspieranie i organizowanie poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego, c) prowadzenie punktu konsultacyjnego d) edukacja rodziców z trudnościami wychowawczymi.	Sprawozdanie OZPS Liczba rodzin korzystających ze wsparcia	MGOPS, Urząd Miejski, GKRPA, organizacje społeczne, szkoła, parafie	budżet gminy, instytucji, MRPIP, środki zewnętrzne
5.	Rozwój działań skierowanych na rzecz osób pozostających bez pracy na terenie miasta, w tym: a) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych, b) wykorzystanie aktywnej integracji, ekonomii społecznej i pracy socjalnej, przygotowanie i realizacja projektów	Liczba działań		

9.	skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży i osób wykluczonych.			
12.	Tworzenie partnerstw i współpraca z NGO, kościołem i instytucjami pracujących na rzecz ubóstwa i innych problemów społecznych, w tym realizacja projektów współfinansowanych przez EFS (zaangażowanie w projekty LGD, NGO).	Liczba partnerstw		
13.	Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją.	Liczba dzieci		
14.	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.			
15.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie . Realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Zgodnie ze wskaźnikami programów społecznych		

CEL III AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI				
Nr	**PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI REALIZACJI**	**REALIZATORZY**	**RAMY FINANSOWE**
1.	Prowadzenie stałej diagnozy potrzeb społecznych osób starszych w gminie i mieście.	Sprawozdania OZPS	MGOPS, Urząd Miejski, GOK, organizacje społeczne, instytucje kultury, oświaty, parafie, instytucje służby zdrowia	budżet gminy, instytucji, MRPIP-program ASOS, Senior +, środki zewnętrzne, PFRON, MZ
3.	Realizacja programów zdrowotnych lub projektów w zakresie profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia i rehabilitacji (w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, współpraca z LGD Brama na Podlasie).	Liczba projektów		
6.	Kontynuacja prowadzonego Klubu Seniora Złoty Wiek, współpracy z innymi klubami.	Działający Klub Seniora		
8.	Wsparcie osób samotnych, chorych i potrzebujących .	Sprawozdanie OZPS		
9.	Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa (w tym: działania z Policją na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych, propagowanie wiedzy dotyczącej rozpowszechnienia wiadomości z zakresu bezpieczeństwa	Liczba działań		

11.	w handlu, korzystanie z praw ochrony konsumenta, kampanie informacyjne, programy prewencyjne). Rozwój instytucji dziennego i całodobowego wsparcia wynikających z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych, w tym kontynuacja działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Wylinach Rusi.	Liczba instytucji		
CEL IV ROZWÓJ RYNKU PRACY				
Nr	**PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ**	**WSKAŹNIKI REALIZACJI**	**REALIZATORZY**	**RAMY FINANSOWE**
1. 4. 6. 8.	Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia. Budowa sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz bezrobotnych. Motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia	Sprawozdanie roczne gminy i OZPS Liczba instytucji Sprawozdanie OZPS	MGOPS, Urząd Miejski, GKRPA, GOK, organizacje społeczne, w tym LGD, instytucje kultury, oświaty, parafie	budżet gminy, środki zewnętrzne EFS, EFRR i inne mechanizmy finansowe

11. 15.	kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej. Wspieranie podjęcia pracy w CIS, ZAZ i innych działaniach ekonomii społecznej. Realizacja Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.	Liczba działań ekonomii społecznej Wskaźniki zgodnie w Programem		

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

3. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian. Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

a) Burmistrz Szepietowa- odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji,

b) Rada Miejska - pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, uwzględnia w budżetach wybrane kierunki działania; uchwala zmiany w strategii,

c) Koordynator wdrażania Strategii - MGOPS w Szepietowie

- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring,
- przedkłada informacje z realizacji Strategii wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności MGOPS,
- dokonuje ewentualnych korekt/aktualizacji harmonogramu minimum raz na cztery lata.

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

SYSTEM AKTUALIZACJI

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata. Po ewentualnym wprowadzeniu zmian Koordynator przedstawi dokument do aktualizacji komisji podczas Sesji Rady Miejskiej. Będzie też zobowiązany dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Miejską powinien być opublikowany na stronie internetowej gminy, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

a) własnych zasobów samorządu ,

b) poprzez organizacje pozarządowe,

c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,

d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

MONITORING

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą rokroczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu.

Informacja z monitoringu Strategii będzie przedstawiana podczas Sesji Rady Miejskiej przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania władz samorządowych w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Zasady budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szepietowo ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.